

Handbok

Företädande av minderåriga utan vårdnadshavare i integrationsfasen

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

[Kotouttaminen.fi](https://kotouttaminen.fi)
[Integration.fi](https://integration.fi)

Handbok

Företräddande av minderåriga utan vårdnadshavare i integrationsfasen

12.6.2017

Arbets- och näringsministeriet

Kompetenscentret för integration av invandrare

PB 32, 00023 Statsrådet

Tfn. 029 516 001

ANM guide och övriga publikationer 6/2018

ISSN 2342-7922 (nätpublikation)

ISBN 978-952-327-326-9 (nätpublikation)

Innehåll

1. Inledning	7
2. Företrädarens uppdrag	8
2.1 Förordnande av företrädare	10
2.2 Företrädarens behörighet	12
2.3 Antal personer som företräds	13
2.4 Bedömning av barnets åsikt och barnets bästa	14
2.5 Företrädarens rätt att få uppgifter och tystnadsplikt	15
3. Uppehållstillstånd och kommunplacering	17
3.1 Ansökan om rätt att omfattas av den sociala tryggheten i Finland	17
3.2 Ansökan om kommunplats	17
3.3 Införande av en klient i befolkningsdatasystemet	20
3.4 Identitetskort för utlänningar	20
3.5 Resedokument från Migrationsverket	21
4. Boende- och stödformerna för minderåriga utan vårdnadshavare och företrädarens samarbete med boendeenheten	22
5. Avtalsfrågor	25
6. Inledande kartläggning och integrationsplan	26
6.1 Inledande kartläggning	26
6.2 Integrationsplan	26
7. Studievägar och studiealternativ	28
8. Ekonomi	30
8.1 Öppnande av bankkonto	30
8.2 Barnbidrag	31
8.3 Brukspenning	31
8.4 Arbetsmarknadsstöd	32
8.5 Utkomststöd	33
8.6 Studiestöd	33

9. Social- och hälsovårdstjänster samt barnskydd	34
10. Spårning av föräldrar, Röda Korsets personsökning	35
11. Familjeåterförenings-processen	36
12. Fortsatta tillstånd	38
13. Brottsärenden	39
14. Ansökan om finskt medborgarskap	40
15. Identifiering av och stöd till offer för människohandel	42
16. Befriande av en företrädare från uppdraget och uppdragets upphörande ..	44
16.1 Befriande av en företrädare från uppdraget	44
16.2 Företrädaruppdragets upphörande	46
17. Eftervård	48
18. Arvodet till företrädaren och kostnader	49
18.1 Tillämpliga författningar	49
18.2 Behörig myndighet	49
18.3 Tid som berättigar till arvode och kostnadsersättning	50
18.4 Arvodets belopp	51
18.5 Företrädarens kostnader som ersätts	51
18.6 Ansökan om arvode och kostnadsersättning	53
18.7 Räkningsspecifikation	53
18.8 Kontaktuppgifter till KEHA-centret	55
19. Närmare information	56

1. Inledning

Denna handbok innehåller information och anvisningar till företrädare för minderåriga som fått uppehållstillstånd i Finland och som bor här utan vårdnadshavare. Handboken kompletterar Migrationsverkets anvisningar om företrädande av barn som söker asyl utan vårdnadshavare innan de beviljats uppehållstillstånd. Den har sammanställts av arbets- och näringsministeriets grupp för integration av invandrare våren 2017. Handboken är till många delar deskriptiv, och det är meningen att den ska underlätta och stödja företrädarnas arbete genom att redogöra för vissa huvudpunkter på vägen till integration när det gäller minderåriga utan vårdnadshavare. Officiella anvisningar om andra myndigheters verksamhet fås av myndigheterna själva. Handboken uppdateras i takt med att processerna och tillvägagångssätten förändras. Kommentarer om detta kan skickas till adressen kotouttaminen@tem.fi.

Handboken innehåller

1. information om vägen till integration för minderåriga som fått uppehållstillstånd i Finland och som bor här utan vårdnadshavare och om de myndighetsfrågor som integrationen involverar,
2. hänvisningar till lagstiftning och andra anvisningar samt
3. anvisningar och riktlinjer om företrädarens roll under integrationen.

Mottagandet av barn och unga som kommit till Finland utan vårdnadshavare och som söker internationellt skydd regleras i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011), nedan mottagningslagen, och styrs under asylprocessen av Migrationsverket. Efter att beslutet om uppehållstillstånd fattats regleras omsorgen, vårdnaden och fostran av minderåriga utan vårdnadshavare i lagen om främjande av integration (1386/2010), och arbetet styrs av arbets- och näringsministeriet samt närings-, trafik- och miljöcentralerna (NTM-centralerna).

2. Företrädarens uppdrag

Efter att uppehållstillstånd beviljats fungerar företrädaren som stöd för den minderåriga på hans eller hennes väg till integration. Med *integration* avses invandrarens och samhällets interaktiva utveckling, där målet är att ge invandraren de kunskaper och färdigheter som behövs i samhället och arbetslivet samtidigt som invandrarens möjligheter att upprätthålla sitt eget språk och sin egen kultur stöds. Med *integrationsfrämjande* avses att integrationen främjas och stöds genom sektorsövergripande verksamhet med hjälp av myndigheters och andra aktörers åtgärder och tjänster.

Bestämmelser om företrädarens uppgifter i integrationsfasen finns i 7 kap. i lagen om främjande av integration. Där hänvisas i fråga om företrädarens uppgifter till 41 § i mottagningslagen. Enligt dessa bestämmelser ska företrädaren för en minderårig utan vårdnadshavare använda den talan som hör till vårdnadshavaren i angelägenheter som gäller barnets person och förmögenhet samt förvalta barnets förmögenhet. Ett minderårigt utländskt barn som kommer till Finland utan vårdnadshavare är omyndigt och behöver därför en laglig företrädare i förvaltnings- och domstolsärenden som gäller barnets person och förmögenhet. Företrädaren har således i uppgift att föra fram barnets synvinkel och åsikt samt sin egen bedömning av vad som är bäst för barnet i olika beslutssituationer och processer.

I företrädarens uppgifter ingår enligt mottagningslagen inte barnets dagliga vård, fostran eller övriga omvårdnad. Detta gäller även integrationsfasen.

Företrädarens uppgifter beskrivs närmare i regeringens proposition om lagen om främjande av integration. Enligt regeringens proposition ska företrädaren föra vårdnadshavarens talan i frågor som gäller barnets skolgång, socialvård och hälso- och sjukvård samt i andra centrala frågor som gäller barnets liv. Företrädaren ska vid behov hjälpa barnet att hålla kontakt med sina släktingar i Finland eller utomlands. Företrädaren kan inleda en spårning av barnets familj via Finlands Röda Kors personsökning, om barnet inte vet exakt var familjemedlemmarna finns och saknar kontaktuppgifter till dem. Han eller hon ska i den mån det är möjligt förhandla om barnets framtid med barnets släktingar.

Genom systemet med företrädare eftersträvar man att trygga ställningen för ett barn som anländer utan vårdnadshavare på det sätt som förutsätts i internationella konventioner. I artikel 3.1 i **FN:s konvention om barnets rättigheter** konstateras följande: "Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, skall barnets bästa komma i främsta rummet". FN:s kommitté för barnets rättigheter har publicerat en

allmän kommentar nr 6 (2005) som kan användas som stöd vid tolkningen av konventionen. Enligt denna kommentar ska principen att sätta barnets bästa i främsta rummet respekteras under alla skeden av den minderårigas förflyttningsprocess. Fastställandet av barnets bästa måste dokumenteras i alla dessa skeden inför varje beslut som på ett avgörande sätt påverkar livet för ett barn som inte har någon vårdnadshavare eller som skilts från sin familj.

I den allmänna kommentaren till konventionen tas det också ställning till företrädarens uppgifter. Enligt kommentaren bör företrädaren ha befogenhet att delta i all planering och alla beslutsprocesser, inklusive förhandlingar i samband med överklaganden, omvårdnadsarrangemang och alla ansträngningar för att hitta varaktiga lösningar. I detta sammanhang ska företrädaren säkerställa att barnets intressen och barnets rättsliga, sociala, hälsorelaterade, psykiska och materiella behov samt utbildningsbehov tillgodoses i lämplig utsträckning, bland annat genom att företrädaren fungerar som länk mellan barnet och de specialiserade myndigheter/individer som tillhandahåller den kontinuerliga omvårdnad som barnet behöver.

Företrädaren har följande uppgifter med stöd av lagen om främjande av integration, regeringens proposition om lagen samt konventionen om barnets rättigheter:

- Företrädaren ska använda den talan som hör till vårdnadshavaren i angelägenheter som gäller barnets person och förmögenhet samt förvalta barnets förmögenhet (mottagningslagen).
- Företrädaren ska föra fram barnets synvinkel och åsikt samt sin egen bedömning av vad som är bäst för barnet i olika beslutssituationer och processer (mottagningslagen).
- Det är av största vikt att barnets åsikt tillfrågas med hänsyn till hans eller hennes ålder och mognad.
- I företrädarens uppgifter ingår inte barnets dagliga vård, fostran eller övriga omvårdnad (mottagningslagen).
- Företrädaren ska föra vårdnadshavarens talan i frågor som gäller barnets skolgång, socialvård och hälso- och sjukvård samt i andra centrala frågor som gäller barnets liv (regeringens proposition om lagen om främjande av integration).

- Företrädaren kan inleda en spårning av barnets familj via Finlands Röda Kors personsökning, om barnet inte vet exakt var familjemedlemmarna finns och saknar kontaktuppgifter till dem (regeringens proposition om lagen om främjande av integration).
- Företrädaren ska vid behov hjälpa barnet att hålla kontakt med sina släktingar i Finland eller utomlands. I den mån det är möjligt ska företrädaren diskutera barnets framtid med hans eller hennes släktingar (regeringens proposition om lagen om främjande av integration). Dessa uppgifter gäller huvudsakligen frågor i anslutning till myndighets- och beslutssituationer.
- I beslut som fattas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ ska barnets bästa komma i främsta rummet (FN:s konvention om barnets rättigheter).
- Företrädaren har befogenhet att delta i all planering och alla beslutsprocesser, inklusive förhandlingar i samband med överklaganden, omvårdnadsarrangemang och alla ansträngningar för att hitta varaktiga lösningar. I detta sammanhang ska företrädaren säkerställa att barnets intressen och barnets rättsliga, sociala, hälsorelaterade, psykiska och materiella behov samt utbildningsbehov tillgodoses i lämplig utsträckning, bland annat genom att företrädaren fungerar som länk mellan barnet och de specialiserade myndigheter/individer som tillhandahåller den kontinuerliga omvårdnad som barnet behöver (FN:s barnrättskommittés allmänna kommentar nr 6).

2.1 Förordnande av företrädare

56 § i lagen om främjande av integration:

För en minderårig som fått uppehållstillstånd inom flyktingkvoten och för ett barn som fallit offer för människohandel och har uppehållstillstånd ska utan dröjsmål utses en företrädare, om barnet vistas i Finland utan vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare. Företrädare kan även utses för ett annat barn som fått uppehållstillstånd och som vistas i Finland utan vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare.

Ansökan om förordnande av företrädare görs av det organ i barnets vistelsekommun som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen (710/1982). Innan ansökan görs ska barnet höras och barnets bästa beaktas på det sätt som föreskrivs i 4 §.

I övrigt tillämpas på förordnande av företrädare vad som föreskrivs i 39 § 3 mom. i lagen om mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd. På tingsrättens anmälningsskyldighet tillämpas vad som föreskrivs i 44 § i nämnda lag.

För barn som söker internationellt skydd, barn som får tillfälligt skydd eller barn som fallit offer för människohandel och som saknar uppehållstillstånd ska det utan dröjsmål utses en företrädare, om barnet vistas i Finland utan vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare. Ansökan om förordnande av företrädare görs av den förläggning eller flyktingsluss där barnet har registrerats som klient (närmare information finns i Migrationsverkets anvisningar).

Om företrädaren har befriats från sitt uppdrag efter det att ett barn som sökt internationellt skydd har fått uppehållstillstånd, ska en ny företrädare utses för barnet med stöd av lagen om främjande av integration. Detta kan bli aktuellt exempelvis om barnet har fått en kommunplats i en kommun som ligger långt från förläggningssorten. I sådana fall är det ändamålsenligt att företrädaren finns närmare den ort där barnet bor.

Ansökan om förordnande av företrädare ska enligt lagen om främjande av integration då göras av det organ som ansvarar för socialvården i barnets vistelsekommun, dvs. i praktiken av den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter. Organet i fråga ska till tingsrätten lämna en fritt formulerad ansökan, av vilken det framgår att barnets åsikt har efterfrågats och att företrädaren lämpar sig för uppdraget. Ansökan ska även innehålla personuppgifter om företrädaren och den som företräds samt kontaktuppgifter till den ansökande myndigheten, och gärna också uppgifter om när man önskar att företrädarens uppdrag ska inledas. Ett exempel på ansökan om förordnande av företrädare finns i [bilaga 1](#) till denna promemoria.

Innan ansökan görs ska barnet höras och barnets bästa beaktas.

Efter mottagningsfasen ska i regel samma person fortsätta att företräda barnet i integrationsfasen. Vid behov ska det organ som ansvarar för socialvården i kommunen svara för att en ny företrädare söks för barnet i integrationsfasen.

Strävan bör vara att ansökan om förordnande av en ny företrädare och ansökan om befriande av den tidigare företrädaren lämnas in samtidigt till tingsrätten, så att barnet hela tiden har en företrädare. Ansökningarna ska lämnas via myndigheterna, inte av företrädarna själva, för att förhindra att fakturan för ansökan skickas till företrädaren.

Det rekommenderas att den som föreslås till företrädare får träffa barnet innan ansökan om förordnande av företrädare inleds. I praktiken inleds ansökningsärendet så att den kommunala socialmyndigheten kontaktar den föreslagna företrädaren och föreslår att han eller hon ska företräda en viss klient. Därefter skickar det organ som ansvarar för socialvården, i praktiken en socialarbetare, ansökan om förordnande av företrädare till tingsrätten.

Företrädarens uppdrag börjar när tingsrätten har utfärdat förordnandet av företrädare. Till företrädaren kan betalas ett arvode för två timmar för ett möte med barnet innan förordnandet utfärdats.

2.2 Företrädarens behörighet

På behörighet och uppgifter för en företrädare som förordnas med stöd av [57 §](#) i lagen om främjande av integration tillämpas vad som föreskrivs i 40 och 41 § i lagen om mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd.

I arbets- och näringsministeriets anvisningar iakttas beträffande företrädarens behörighet det som Migrationsverket konstaterar i sina anvisningar: Till företrädare förordnas en för uppdraget lämplig myndig person som ger sitt samtycke och som konstateras kunna sköta sitt uppdrag på ett oklanderligt sätt. En förutsättning för att en person ska kunna förordnas till företrädare är att personen för tingsrätten har uppvisat ett sådant straffregisterutdrag som avses i 6 § 2 mom. i straffregisterlagen (770/1993) och som används för att kontrollera om personer som arbetar med barn har en brottslig bakgrund. Straffregisterutdraget får inte vara äldre än sex månader. Om den person som ansöker om att bli företrädare inom de sex månader som utdraget är giltigt är tvungen att visa upp sina registeruppgifter även för en annan tingsrätt än den för vilken utdraget beställts, kan han eller hon använda det utdrag som beställts tidigare. Om det har gått mer än sex månader sedan förordnandet till företrädare utfärdades ska företrädaren skaffa ett nytt straffregisterutdrag för den nya ansökan om att bli företrädare.

Företrädaren beställer straffregisterutdraget från Rättsregistercentralen. Registerutdraget är avgiftsbelagt. KEHA-centret betalar kostnaderna för straffregisterutdraget till den som förordnats till företrädare i samband med arvodesfaktureringen. Kostnader för beställning av straffregisterutdrag ersätts högst två gånger per år.

Man försöker i första hand rekrytera företrädare från den sociala sektorn. Arbetserfarenhet av barnskyddsärenden värdesätts särskilt högt. Även andra typer av utbildning och arbetserfarenhet kan vara en bra grund och ge förutsättningar för att sköta ett företrädaruppdrag. Företrädaren bör med fördel vara insatt i frågor som berör invandrare. Det är bra om företrädaren själv är aktiv och genom exempelvis olika typer av material som skrivits om ämnet försöker fördjupa sina kunskaper i ämnesområden som är väsentliga med tanke på uppgiften som företrädare.

Eftersom det är viktigt att företrädaren är tillgänglig alltid när det behövs är målet att den minderåriga ska få en företrädare som bor nära den plats där han eller hon själv bor.

2.3 Antal personer som företräds

I lagen om främjande av integration anges ingen minimi- eller maximigräns för antalet personer som en företrädare får företräda. I den EU-lagstiftning som för tillfället bereds utgår man dock från att antalet personer som företräds bör begränsas.

Hur många sådana personer som fått uppehållstillstånd en företrädare kan företräda beror på hur många personers angelägenheter företrädaren förmår sköta och fördjupa sig i till fullo.

Företrädaren har till uppgift att dels föra den minderårigas talan i ärenden som gäller barnets person och förmögenhet, dels föra fram hans eller hennes åsikt i olika besluts-situationer och processer. Detta förutsätter också att företrädaren bekantar sig med den minderåriga och tar reda på vilka åsikter och önskemål han eller hon har. Om företrädaren har åtagit sig att företräda för många personer får detta inte hindra honom eller henne från att sköta ett enskilt uppdrag väl.

Var gränsen för ett lämpligt antal företrädaruppdrag går beror på om företrädaren sköter sina uppdrag vid sidan av sitt övriga arbete eller som huvudsyssla och hur många angelägenheter företrädaren ska sköta för varje person. I princip kan man anse att en företrädare klarar av att företräda högst 10–20 personer.

2.4 Bedömning av barnets åsikt och barnets bästa

Enligt 4 § i lagen om främjande av integration ska man vid genomförandet av de åtgärder och tjänster som anges i lagen a) utreda barnets önskemål och åsikt samt b) beakta dessa enligt barnets ålder och utvecklingsnivå. Vid bedömningen av barnets bästa ska bestämmelserna i [4 § i barnskyddslagen \(417/2007\)](#) beaktas.

Enligt 4 § i barnskyddslagen ska man vid bedömningen av barnets bästa fästa vikt vid hur olika åtgärdsalternativ och lösningar garanterar barnet följande:

1. en harmonisk utveckling och välfärd samt nära och fortgående mänskliga relationer,
2. möjlighet till förståelse och ömhet samt övervakning och omsorg i enlighet med ålder och utvecklingsnivå,
3. en utbildning som motsvarar barnets anlag och önskemål,
4. en trygg uppväxtmiljö samt fysisk och psykisk integritet,
5. utveckling till självständighet och mognad till ansvarsfullhet,
6. möjlighet att delta och påverka i frågor som gäller barnet självt samt
7. hänsyn till språklig, kulturell och religiös bakgrund.

Ett barn som fyllt 12 år ska ges tillfälle att i enlighet med [34 § i förvaltningslagen \(434/2003\)](#) bli hört i ett ärende som gäller barnet självt. Barnets åsikter ska utredas och barnet höras på ett språk som barnet förstår. Endast i det fall att utredningen skulle äventyra barnets hälsa eller utveckling eller det i övrigt är uppenbart onödigt behöver barnets åsikter inte utredas.

I artikel 12 i FN:s konvention om barnets rättigheter konstateras att ett barn har rätt att fritt uttrycka sina åsikter, och att barnets åsikter ska beaktas.

1. Konventionsstaterna skall tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet, varvid barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.
2. För detta ändamål ska barnet särskilt beredas möjlighet att höras, antingen direkt eller genom företrädare eller ett lämpligt organ och på ett sätt som är förenligt med den nationella lagstiftningens procedurregler, i alla domstolsförfaranden och administrativa förfaranden som rör barnet.

I sin allmänna kommentar nr 6, som gäller ensamkommande barn, preciserar Barnrättskommittén innehållet i artikel 12 i konventionen och konstaterar att ensamkommande barns åsikter också ska tas med i beräkningen vad gäller förmyndarskap, vård och boendearrangemang samt juridiskt ombud. Sådan information ska ges på ett lämpligt sätt, anpassat efter respektive barns mognad och kunskapsnivå. Eftersom tillförlitlig kommunikation är en förutsättning för deltagande bör tolkar finnas tillgängliga under samtliga skeden, om det behövs.

Företrädaren ska a) utreda barnets önskemål och åsikt samt b) beakta dessa enligt barnets ålder och utvecklingsnivå.

I statsrådets förordning om arvode och kostnadsersättning till företrädare för barn utan vårdnadshavare (115/2012) föreskrivs att arvode för tid som använts för att lära känna barnet och ta reda på dess åsikter och önskemål kan betalas för högst två timmar i månaden. Om tryggheten av barnets bästa kräver det kan arvode betalas för fler timmar av arbete i ovannämnda uppgifter än vad som föreskrivs ovan.

Dessa möten ska dock grunda sig på ett behov, och företrädaren ska sträva efter att lära känna barnet och ta reda på dess åsikter på ett sätt som gynnar skötseln av barnets angelägenheter.

Familjegrupphemmet beställer vid behov en tolk till mötet mellan företrädaren och den minderåriga. Företrädaren har rätt att träffa den minderåriga på tu man hand, men det rekommenderas att personalen på boendeenheten vet om vilka frågor som diskuteras under mötet.

2.5 Företrädarens rätt att få uppgifter och tystnadsplikt

Enligt [87 §](#) i lagen om främjande av integration har en företrädare för barn utan vårdnadshavare rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt få de uppgifter av arbets- och näringsbyrå, kommunala myndigheter, Migrationsverket, förläggningar och flyktingslussar som är nödvändiga för att uppgifterna enligt 57 § i samma lag ska kunna utföras.

Upplysningar får lämnas ut även i maskinläsbar form eller med hjälp av en teknisk anslutning.

Företrädare för barn utan vårdnadshavare har rätt att trots sekretessbestämmelserna av andra statliga eller kommunala myndigheter och privata serviceproducenter få de upplysningar som är nödvändiga för att de uppgifter som avses i lagen om främjande av integration ska kunna utföras. Företrädaren har rätt att få dessa upplysningar avgiftsfritt.

Beträffande företrädarens uppgifter hänvisas bland annat till lagen om förmyndarverksamhet (442/1999).

Enligt [92 §](#) i lagen om förmyndarverksamhet får en intressebevakare, den som är anställd hos den som producerar intressebevakningstjänster för förmyndarverksamheten, en förtroendevald eller en sakkunnig som anlitas för uppgifter inom förmyndarverksamheten inte utan vederbörandes samtycke röja sådant som han eller hon fått veta på grund av sina uppgifter inom förmyndarverksamheten och som till skydd för en enskild persons ekonomiska intressen eller personliga integritet ska hemlighållas. ([25.5.2007/649](#))

Vad som bestäms i 1 och 2 mom. hindrar inte att uppgifter lämnas till

1. statliga eller kommunala myndigheter eller till någon annan person för fullgörande av åligganden enligt denna lag,
2. åklagar- och polismyndigheter för utredning av brott,
3. en domstol om detta behövs i ett ärende som avses i denna lag, eller till
4. den som med stöd av lag har rätt att få vetskap om saken.

Företrädaren får inte utan vederbörandes samtycke röja sådant som han eller hon fått veta på grund av sitt uppdrag och som till skydd för en enskild persons ekonomiska intressen eller personliga integritet ska hemlighållas.

3. Uppehållstillstånd och kommunplacering

När barnet får uppehållstillstånd ska företrädaren skicka tingsrättens beslut till KEHA-centret.

3.1 Ansökan om rätt att omfattas av den sociala tryggheten i Finland

Efter att den minderåriga har fått uppehållstillstånd ska företrädaren lämna in en ansökan till FPA om att den minderåriga ska få rätt att omfattas av den sociala tryggheten i Finland.

Närmare information finns på FPA:s webbplats:

<http://www.kela.fi/web/sv/fran-utlandet-till-finland-so-har-ansoker-du>

En kopia av uppehållstillståndskortet och förordnandet av företrädare skickas in och FPA-blankett Y 77r fylls i. FPA skickar FPA-kortet per post.

3.2 Ansökan om kommunplats

Efter att en ensamkommande minderårig har fått ett positivt beslut om uppehållstillstånd ansöker en socialarbetare på enheten för minderåriga om en kommunplats för honom eller henne via NTM-centralen, som söker upp en lämplig mottagande kommun. Därefter flyttas den minderåriga från grupphemmet eller enheten för stödboende inom mottagningsverksamheten till kommunen, närmare bestämt till ett familjegrupphem, en stödboendeenhet eller ett stödboende.

När en minderårig har fått uppehållstillstånd och ska placeras i en kommun kräver detta ett intensivt samarbete mellan företrädaren, grupphemmet, en socialarbetare vid den mottagande kommunen och NTM-centralen.

Den minderåriga och företrädaren träffas på ett **informationsmöte om uppehållstillstånd** så fort som möjligt efter att socialarbetaren på den boendeenhet där den minderåriga bott under mottagningsfasen informerats om uppehållstillståndet. På informationsmötet berättar socialarbetaren om kommunplaceringsprocessen, och till-

sammans gör man en bedömning av den minderårigas boendeservicebehov och inleder en ansökan om kommunplats. Informationsmötet ordnas i allmänhet på enheten för minderåriga, och det kan också gå under namnet nätverksmöte.

Under informationsmötet om uppehållstillstånd kartläggs barnets servicebehov och därtill bedöms vilket alternativ som lämpar sig bäst för barnet när det gäller hans eller hennes fortsatta placering (familjegrupphem, stödboendeenhet, stödboende, familjevård) och en eventuell studieplats. Målet är att hitta en optimal boende- och utbildningsform för alla barn och unga.

Minderåriga bör i den mån det är möjligt få en kommunplats i den kommun där de har bott under mottagningsfasen eller i en närliggande kommun. I vissa fall kan det ligga i den minderårigas intresse att flytta till en annan ort, till exempel med tanke på en nära släkting eller en studieplats eller av något annat vägande skäl. Ett vägande skäl kan vara att den minderåriga inte kan erbjudas en kommunplats i vistelsekommunen inom en skälig tid. Möjligheten att flytta till en annan ort beror på om det finns en kommunplats där och sådant stöd för boende som den minderåriga behöver.

Genast efter informationsmötet om uppehållstillstånd gör man på *enheten för minderåriga* en ansökan om kommunplacering för den minderåriga. Ansökan görs via utlänningsregistret. I fråga om klienter som behöver enskild inkvartering ska beslutet om enskild inkvartering bifogas ansökan. En ansökan om kommunplacering kräver inte att klienten förs in i befolkningsregistret (hemkommun). Ansökan ska lämnas till NTM-centralen i det egna området, om man inte kommit överens om något annat. Om ansökan gäller en kommunplats i en viss kommun ska detta önskemål motiveras tydligt i ansökan. Om t.ex. den ungas hälsotillstånd kräver att han eller hon placeras i ett visst område ska detta nämnas i ansökan.

Ansökan ska innehålla en bedömning av den minderårigas servicebehov när det gäller boende (familjegrupphem/enhet för stödboende/familjevård). Bedömningen grundar sig på den bedömning som gjorts i samband med informationsmötet om uppehållstillstånd och på enhetens erfarenheter om den ungas stödbehov. I sista hand är det kommunen som beslutar vilka tjänster den erbjuder och vilka ungdomar den tar emot. Ansvaret för tillhandahållandet av tjänsterna ligger hos kommunen.

Om den minderåriga har fyllt 17 år ska också en blankett för anmälan till arbets- och näringstjänsterna bifogas ansökan (om man har hunnit fylla i denna blankett). I fråga om klienter som behöver enskild inkvartering ska beslutet om enskild inkvartering bifogas ansökan.

Enheten för minderåriga ska i samband med att ansökan om kommunplats görs höra företrädarens och den minderårigas åsikter i frågan. Parterna gör ansökan tillsammans. Företrädaren ska granska ansökan om kommunplats och kontrollera att uppgifterna om barnet och hans eller hennes situation är uttömmande.

NTM-centralen tar emot ansökan om kommunplats, söker upp en kommun som är beredd att ta emot den minderåriga och gör en anmälan om kommunplats. Den minderårigas företrädare och förläggningen informeras om beslutet (UMAREK och e-post/brevpost). **Företrädaren ansvarar för att den minderåriga informeras om beslutet i samarbete med socialarbetaren vid enheten för minderåriga.** NTM-centralen meddelar enheten för minderåriga också i det fall att det inte finns någon kommunplats för den minderåriga inom det egna NTM-området. Om ansökan gäller en plats i ett annat NTM-område informerar NTM-centralen enheten för minderåriga om i vilket område den minderåriga kan placeras, och enheten för minderåriga förmedlar informationen till företrädaren.

Företrädaren och socialarbetaren vid enheten för minderåriga informerar tillsammans den minderåriga om beslutet om kommunplats.

Den minderåriga flyttar så fort som möjligt till det familjegrupphem eller den stödbostad som han eller hon anvisats och omfattas omedelbart av kommunens tjänster (grupp-hemmet betalar inte mottagningspenning till den minderåriga när han eller hon placeras i en kommun).

Den minderåriga ska inte flytta till kommunen självständigt utan till en kommunplats som erbjuder det stöd och de tjänster han eller hon behöver. Den minderårigas företrädare, socialarbetaren vid enheten för minderåriga och socialarbetaren vid den mottagande enheten ska tillsammans göra allt de kan för att den minderåriga ska förstå på vilka grunder och varför han eller hon ska flytta. Den minderåriga ska förberedas och stödjas inför flyttningen med fostrande metoder.

Förflyttningsmöte: När den minderåriga har fått ett beslut om en kommunplats hålls ett förflyttningsmöte, till vilket man bjuder in en medarbetare från enheten för minderåriga, medarbetare från den mottagande kommunen och företrädaren, samt eventuellt också en medarbetare från den nya enheten.

En minderårig som haft enskild inkvartering under asylprocessen kan fortsätta att bo på samma sätt också efter att han eller hon fått uppehållstillstånd. Företrädaren bör säkerställa att en socialarbetare vid kommunen följer upp hur den enskilda inkvarteringen genomförs och att familjen vid behov får stöd av kommunen. När det gäller enskild inkvartering ska den kommunala barnskyddsmyndigheten i vissa situationer göra en utredning om barnets förhållanden på samma sätt som ett grupphem gör en sådan utredning när barnet övergår till enskild inkvartering under asylprocessen. Den minderåriga kan också övergå till familjevård först efter att han eller hon fått uppehållstillstånd.

När ett barn i enskild inkvartering har beviljats uppehållstillstånd ska företrädaren kontakta en socialarbetare vid kommunen och komma överens om de praktiska arrangemang som rör barnet.

3.3 Införande av en klient i befolkningsdatasystemet

Företrädaren hjälper barnet att registrera sig i befolkningsdatasystemet hos magistraten. Detta förutsätter ett personligt besök på magistraten på barnets bostadsort.

Magistraten beviljar barnet en hemkommun, om han eller hon har ett kontinuerligt uppehållstillstånd (A-tillstånd) eller ett giltigt uppehållstillstånd som berättigar till en tillfällig vistelse på minst ett år (B-tillstånd) och har för avsikt att stanna kvar och bo stadigvarande i Finland. Som ett bevis på boendets stadigvarande natur kan grupphemmet ge företrädaren ett intyg över barnets boendetid i Finland sedan han eller hon kommit hit.

3.4 Identitetskort för utlänningar

Företrädaren hjälper den minderåriga att ansöka om ett identitetskort för utlänningar hos polisen.

Närmare anvisningar om ansökan om identitetskort finns på polisens webbplats:

https://www.poliisi.fi/att_ansoka_om_identitetskort

Identitetskortet är ett primärt dokument. Det gäller för samma tid som uppehållstillståndet.

3.5 Resedokument från Migrationsverket

Enligt Migrationsverket ska en minderårig som befinner sig i landet utan något resedokument från ett annat land ansöka om främlingspass eller ett resedokument för flykting. FPA ersätter i regel kostnaderna för resedokumentet.

Om den minderåriga har beviljats flyktingstatus lönar det sig enligt Migrationsverkets anvisningar inte att ansöka om pass från avreselandet, utan om ett resedokument för flykting. Ett befintligt nationellt pass kan leda till att flyktingstatusen upphör. Det lönar sig att begära råd av enheten för internationellt skydd vid Migrationsverket.

Företrädaren ska göra en ansökan om resedokument för flykting (främlingspass eller resedokument för flykting)

Närmare information om resedokumentet finns på Migrationsverkets webbplats:

<https://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Framlingspass-och-resedokument/Resedokument.html>

4. Boende- och stödformerna för minderåriga utan vårdnadshavare och företrädarens samarbete med boendeenheten

Stöd för barn och unga personer som bor i landet utan vårdnadshavare

I 27 § i lagen om främjande av integration konstateras att omvårdnad, omsorg och fostran för ett barn eller en ung person utan vårdnadshavare som har beviljats uppehållstillstånd efter att som minderårig ha ansökt om internationellt skydd i Finland eller som har tagits till Finland inom en flyktingkvot enligt 90 § i utlänningslagen ordnas i familjegrupphem eller med hjälp av stödd familjeplacering eller på något annat ändamålsenligt sätt.

Ett barn eller en ung person som avses i 1 mom. kan omfattas av stödåtgärder tills han eller hon fyller 21 år eller tills han eller hon har en vårdnadshavare i Finland.

I fråga om lokalerna och uppväxtförhållandena i familjegrupphem eller andra bostadsenheter, antalet barn och unga personer som vårdas tillsammans och personalen gäller enligt 28 § i lagen om främjande av integration vad som föreskrivs i 58–60 § i barnskyddslagen.

På omhändertagande av ämnen och föremål och inspektion av rum som en invånare förfogar över i ett familjegrupphem eller en annan bostadsenhet tillämpas vad som föreskrivs i 60–62 § och 63 § 1–3 mom. i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd. En kopia av protokollet över omhändertagandet av ämnen och föremål och inspektionen av rum som en invånare förfogar över ska lämnas till kommunen och den närings-, trafik- och miljöcentral som övervakar verksamheten.

Omvårdnad, omsorg och fostran för ett barn eller en ung person utan vårdnadshavare som har beviljats uppehållstillstånd eller som har tagits till Finland inom en flyktingkvot ska ordnas på ett sätt som uppfyller barnets eller den ungas behov. Nödvändiga tjänster kan ordnas på ett familjegrupphem eller en enhet för stödboende eller inom ramen för stödboende, familjevård eller enskild inkvartering.

På ett familjegrupphem tillämpas i regel barnskyddslagens bestämmelser om lokaler, antalen barn som vårdas tillsammans och personalen.

Enheterna för stödboende är avsedda för barn och unga som behöver lättare stöd och som inte kräver en vuxens närvaro hela tiden. Målet är att de på enheterna för stödboende ska få öva sig på att bo mer självständigt och exempelvis laga mat och sköta sin egen ekonomi.

Stödboende är den lättaste stödformen, där personalen finns på plats tidvis. Stödboende är främst avsett för myndiga personer som omfattas av eftervård, och stödet dimensioneras efter behov.

En minderårig som anlänt utan vårdnadshavare kan också bo i en familj, antingen i enskild inkvartering eller i familjevård. Då svarar familjen för de uppgifter som annars skulle höra till boendeenheten, dvs. den dagliga omvårdnaden, fostran och övriga omsorgen om barnet. I vissa situationer kan en familjemedlem förordnas till vårdnadshavare för en minderårig. Enligt 81 § i barnskyddslagen ska de kommunala socialmyndigheterna utreda om det enskilda hemmet är en lämplig boplat för barnet och vid behov stödja vårdaren genom att ordna stödåtgärder. Förutsättningarna för en fortsatt placering ska efter behov följas upp.

När det gäller barn utan vårdnadshavare är det med tanke på barnets bästa av väsentlig betydelse att samarbetet mellan boendeenheten och företrädaren fungerar väl. Boendeenheten svarar för den dagliga omvårdnaden, fostran och övriga omsorgen om barnet. Företrädaren ser till att barnets bästa främjas i myndighetsärenden samt i beslutssituationer och förflyttningsfaser.

Företrädaren kan träffa den minderåriga på tu man hand på boendeenheten för att lära känna honom eller henne och begära den minderårigas åsikt om olika frågor. Boendeenheten beställer vid behov en tolk till dessa träffar i sådana fall där den minderåriga är involverad i en myndighetsprocess eller något annat betydande ärende, och han eller hon ännu inte kan tillräckligt mycket finska eller svenska för att kunna sköta ärendet själv.

När den minderårigas situation har stabiliserats behövs i regel inte någon tolk i samband med sådana träffar där man inte behandlar myndighetsprocessen eller ett betydande ärende. Företrädaren behöver inte träffa den minderåriga kontinuerligt två timmar i månaden, om hans eller hennes situation har stabiliserats.

Företrädaren deltar i sammanställandet av planerna för vård och fostran på boendeenheten från fall till fall beroende på om syftet med planen är att göra väsentliga ändringar i den minderårigas boendeform eller i det stöd som han eller hon får. Boendeenheterna bjuder in företrädaren till sådana möten där man kommer överens om betydande ändringar i boendet för eller stödet av den minderåriga.

Boendeenheterna skickar månatliga rapporter om den minderåriga till företrädaren för kännedom. Boendeenheternas praxis kan variera när det gäller sammanställandet av rapporter.

5. Avtalsfrågor

En minderårig person är omyndig och har således inte full rättshandlingsförmåga. En minderårig får enligt lag företa rättshandlingar som är av mindre betydelse och som med beaktande av omständigheterna är sedvanliga.

Eftersom de minderåriga inte flyttar till en kommun självständigt behöver de i regel inte underteckna hyres- eller elavtal. Om man med kommunen har kommit överens om att en 17-åring ska få stödboende och att hyresavtalet ska stå i den minderårigas namn, ska avtalet emellertid tecknas av den minderåriga själv. Företrädaren kan invid den minderårigas underskrift visa att han eller hon ger sitt samtycke till att avtalet ingås.

Även medlemskap i gym och andra liknande avtal ska i regel undertecknas av den minderåriga själv. Företrädaren kan kontrollera avtalen och ge sitt samtycke till dem genom att göra en tilläggsanteckning om att företrädaren inte är ekonomiskt ansvarig för avtalen. Vid behov kan familjegrupphemmet eller den övriga boendeenheten fungera som borgensman i avtalen.

I allmänhet är det ändamålsenligt att boendeenheten undertecknar tillstånd för transport och andra motsvarande tillstånd som fås från skolan eller den som ordnar en hobby.

6. Inledande kartläggning och integrationsplan

6.1 Inledande kartläggning

Enligt 9 § i lagen om främjande av integration ska det vid en inledande kartläggning göras en preliminär bedömning av invandrarens förutsättningar för sysselsättning, studier och annan integration samt av behoven av språkutbildning och andra integrationsfrämjande åtgärder och tjänster. I den inledande kartläggningen utreds i detta syfte i behövlig omfattning invandrarens tidigare utbildning, arbetshistoria, språkkunskaper och vid behov andra omständigheter som påverkar sysselsättning och integration.

Närmare bestämmelser om den inledande kartläggningen och arrangemangen kring den utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

Vid en inledande kartläggning görs en bedömning av invandrarens förutsättningar för sysselsättning, studier och annan integration samt av behoven av språkutbildning och andra integrationsfrämjande åtgärder och tjänster. I den inledande kartläggningen utreds i detta syfte i behövlig omfattning invandrarens tidigare utbildning, arbetshistoria, språkkunskaper och vid behov andra omständigheter som påverkar sysselsättning och integration.

Den inledande kartläggningen kan ordnas antingen på kommunens socialbyrå eller inom ramen för invandrantjänsterna. I fråga om 17-åringar görs kartläggningen i allmänhet både i kommunen och inom arbets- och näringstjänsterna. Den inledande kartläggningen leder till en integrationsplan, och ofta sammanställs dessa samtidigt.

6.2 Integrationsplan

Integrationsplanen är en personlig plan för invandraren i fråga om de åtgärder och tjänster vars syfte är att stödja invandrarens möjligheter att inhämta tillräckliga kunskaper i finska eller svenska och andra kunskaper och färdigheter som behövs i samhället och arbetslivet och främja invandrarens möjligheter att delta som en likvärdig medlem i samhällslivet. Utöver studier i finska eller svenska kan i integrationsplanen överenskommas om undervisning i invandrarens eget modersmål, samhällsorienterad undervisning, läs- och skrivundervisning samt undervisning som kompletterar den grundläggande utbildningen, integrationsutbildning och andra individuella åtgärder som främjar integrationen. I vissa kommuner kan integrationsplanen för personer under 17 år samordnas med en

annan plan, t.ex. en klientplan. Klientplanen utarbetas i samarbete mellan den minderåriga, företrädaren, en socialarbetare och den minderårigas personliga handledare.

Integrationsplaner för minderåriga

Enligt 15 § i lagen om främjande av integration ska kommunen tillsammans med en minderårig invandrare utarbeta en integrationsplan, om det på grund av den minderårigas individuella omständigheter finns behov av en sådan. För minderåriga som anländer utan vårdnadshavare och som fått uppehållstillstånd utarbetas alltid en integrationsplan.

När behovet av en plan bedöms och planen utarbetas ska den minderårigas önskemål och åsikter utredas och beaktas enligt vad som föreskrivs i 4 §. Planen samordnas med integrationsplanen för familjen och andra relevanta planer som utarbetas för den minderåriga.

Integrationsplanen utarbetas tillsammans med barnet eller den unga personen och dennas vårdnadshavare eller företrädare. Vårdnadshavaren eller företrädaren för den minderårigas talan enligt vad som föreskrivs närmare i förvaltningslagen.

Ett exempel på en integrationsplan för minderåriga utan vårdnadshavare finns på webbplatsen integration.fi: <http://kotouttaminen.fi/sv/integrationsplan-for-minderarig-som-anlant-utan-vardnadshavare>

Företrädaren ska delta i utarbetandet av integrationsplanen tillsammans med en socialarbetare och/eller den personliga handledaren. Integrationsplanen utarbetas i kommunen och/eller i fråga om 17-åringar på arbets- och näringsbyrån. I vissa kommuner kan integrationsplanen gå under namnet klientplan.

Den som fyllt 17 år beviljas arbetsmarknadsstöd för studier enligt integrationsplanen eller annan verksamhet enligt planen. Företrädaren ansöker om arbetsmarknadsstöd för den unga tillsammans med honom eller henne. Företrädaren ska informera boendeenheten om att ansökan har gjorts.

7. Studievägar och studiealternativ

Barnens och ungdomarnas behov varierar stort när det gäller utbildnings- och handledningstjänster och andra tjänster. Även de till buds stående studievägarna varierar från en kommun till en annan. Likaså finns det skillnader i vilken arbetsfördelning som gäller i skolfrågor mellan enheterna och företrädarna på olika orter. I vissa situationer kan det vara oklart vilka utbildningsrelaterade frågor som hör till barnets vardagliga omvårdnad, omsorg och fostran och när det är fråga om en beslutssituation som förutsätter att företrädaren är närvarande.

Studievägen har stor betydelse för hur väl en minderårig utan vårdnadshavare integrerar sig i samhället. Därför ska företrädaren säkerställa att det i alla studievägsrelaterade beslut beaktas vad som är bäst för den minderåriga.

Företrädaren ska delta i alla sådana skolrelaterade möten där man fattar betydande beslut om den minderårigas skolgång, exempelvis om han eller hon ska övergå till specialundervisning.

Det är viktigt att företrädaren och boendeenheten diskuterar och kommer överens om en fungerande arbetsfördelning i utbildningsrelaterade frågor.

Företrädaren eller boendeenheten ansvarar för ansökningsärenden, såsom befrielse från studier i det andra inhemska språket.

En individuell plan för hur undervisningen ska ordnas (IP) ska undertecknas av företrädaren eller en representant för boendeenheten. En sådan plan upprättas oftast endast då ett beslut om specialundervisning har fattats för den minderårigas del.

Föräldramöten och andra motsvarande informationsmöten faller i första hand på boendeenhetens ansvar. Boendeenheten bör också ansvara för den minderårigas Wilma-frågor, inklusive anmälningar om frånvaro.

Om den minderåriga ofta är frånvarande från skolan och detta påverkar hans eller hennes framtidsplaner eller de förmåner som betalas ut, är det viktigt att boendeenheten informerar företrädaren om detta.

Invandrare i läropliktsålder (7–17 år) som bor i Finland har rätt till samma **grundläggande utbildning** som andra finländare. I undervisningen beaktas elevens bakgrund, såsom skolhistoria och modersmål. Eleven kan vid behov få undervisning enligt lärokursen finska som andraspråk. Skolan kan också ordna undervisning i elevens eget modersmål.

Utbudet av utbildningstjänster varierar mellan kommunerna, men i det följande presenteras några tjänster som erbjuds i vissa kommuner. För elever som inte kan tillräckligt med finska för att klara sig i en finskspråkig grupp erbjuds i vissa kommuner **undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen**.

Om en elev efter att ha genomgått den grundläggande utbildningen inte har tillräckliga förutsättningar för att kunna söka till utbildning på andra stadiet kan han eller hon delta i **påbyggnadsundervisning** enligt lagen om grundläggande utbildning (**s.k. tionde klass**). Den tar ett läsår i anspråk.

Den som har passerat läropliktsåldern men inte har genomgått den grundläggande utbildningen eller har genomgått en snävare grundläggande utbildning än den finländska modellen kan delta i **grundläggande utbildning för vuxna**.

Utbildningsalternativen efter den grundläggande utbildningen är **gymnasie- eller yrkesutbildning**. Bägge alternativen ger en allmän behörighet för fortsatta studier vid universitet och yrkeshögskola.

Vissa kommuner kan också erbjuda invandrare förberedande utbildning inför studier på andra stadiet. Alternativen är då gymnasieförberedande utbildning (LUVA) och utbildning som förbereder invandrare för yrkesutbildning (VALMA).

Ett annat alternativ för 17-åringar som passerat läropliktsåldern är **integrationsutbildning**. Som integrationsutbildning för invandrare ordnas undervisning i finska eller svenska och vid behov undervisning i läs- och skrivfärdigheter samt annan undervisning som hjälper invandraren att dels komma in i arbetslivet och söka sig till fortsatta studier, dels utveckla sina samhälleliga och kulturella färdigheter och sina förutsättningar för livsbalans. Integrationsutbildningen kan också innefatta att identifiera tidigare förvärvat kompetens och erkänna en examen, liksom även yrkesplanering och karriärhandledning.

Undervisning i finska eller svenska ges i enlighet med Utbildningsstyrelsens grunder för läroplanen för integrationsutbildning av vuxna invandrare. Undervisning i läs- och skrivfärdigheter ges i enlighet med Utbildningsstyrelsens grunder för läroplanen för utbildning i läs- och skrivfärdigheter för vuxna invandrare.

Det språkliga målet för integrationsutbildningen är att invandraren uppnår grundläggande färdigheter i finska eller svenska.

8. Ekonomi

Företrädaren ska använda den rätt till talan som hör till vårdnadshavaren i angelägenheter som gäller barnets förmögenhet samt förvalta barnets förmögenhet. Det hör således till företrädarens uppgifter att se till att den minderåriga får de förmåner som han eller hon har rätt till.

Däremot hör det inte till företrädaren att följa hur den minderåriga dagligen använder sina pengar, utan det är boendeenheten som ansvarar för detta.

8.1 Öppnande av bankkonto

Företrädaren ansvarar för att ett bankkonto öppnas för den minderåriga.

Innan bankkontot har öppnats kan den minderåriga få de FPA-förmåner som han eller hon beviljats i form av betalningsanvisningar via banken. Kommunerna kan ha varierande praxis för utbetalning av stöd till klienter som tills vidare inte har något konto.

Två lagändringar som trädde i kraft den 1 januari 2017 gör det lättare att tillhandahålla banktjänster till personer som beviljats uppehållstillstånd. Enligt ändringen i lagen om identitetskort kan ett identitetskort för utlänningar utfärdas till alla som fått uppehållstillstånd och en hemkommun. Identitetskortet för utlänningar godkänns i bankerna som ett dokument för verifiering av identitet, utifrån vilket ett bankkonto kan öppnas.

Även bestämmelserna om betalkonton med grundläggande funktioner har ändrats från den 1 januari 2017. Enligt bestämmelserna ska betalkonton med grundläggande funktioner öppnas för en kund som vistas lagligt i EES-området och som kan identifieras tillförlitligt. En förutsättning är att avtalets innehåll och de centrala villkoren kan förklaras för kunden. Banken ska i fortsättningen erbjuda en person grundläggande banktjänster även om han eller hon inte har en bostadsort i Finland. De grundläggande banktjänsterna omfattar ett brukskonto, ett betalkort och begränsade elektroniska tjänster.

I samband med företrädarutbildningen i maj 2017 påpekade deltagarna att företrädaren bör kontrollera att en minderårig får tillgång till begränsade nätbankstjänster som inte kan användas för nätköp. Dessutom bör man komma ihåg att fastställa en uttagsgräns förutom i automater även vid köp över disk. En del företrädare har kommit överens med

den minderåriga om att förmånerna ska gå via den minderårigas sparkonto, och att han eller hon varje månad bara får ett visst belopp från kontot till sitt förfogande.

8.2 Barnbidrag

I FPA:s anvisning om utbetalning av barnbidrag konstateras i fråga om barn som kommit till Finland utan vårdnadshavare att barnbidrag kan betalas till den person som huvudsakligen ansvarar för barnets omvårdnad och fostran. I praktiken kan det vara fråga om till exempel en släkting. Han eller hon kan ansöka om barnbidrag. En person anses ansvara för omvårdnaden av ett barn på det sätt som avses i lagen om han eller hon bor i ett gemensamt hushåll med barnet.

<http://www.kela.fi/web/sv/barnbidrag-i-korthet>

Barnbidrag betalas inte till sådana minderåriga utan vårdnadshavare i Finland som bor på ett familjegrupphem eller en enhet för stödboende, i ett stödboende eller självständigt. Däremot utbetalas barnbidrag om en minderårig utan vårdnadshavare i Finland har beviljats enskild inkvartering eller familjevård.

8.3 Brukspenning

Arbets- och näringsministeriet har i en promemoria daterad den 1 november 2016 rekommenderat att NTM-centralerna ska styra nya familjegrupphem till att i fortsättningen betala ekonomiskt stöd i form av brukspenning till minderåriga som kommit ensamma till Finland.

Barnen ska till sitt förfogande få ett belopp varje kalendermånad som täcker deras personliga behov. Beloppet varierar beroende på barnets ålder och uppväxtmiljö enligt följande:

- barn under 15 år ska få ett belopp som motsvarar deras individuella behov
- barn som fyllt 15 år ska få minst ett belopp som motsvarar en tredjedel av det gällande underhållsbidraget (ca 50 euro).

Det är inte meningen att de brukspenningar som betalas till barnen ska täcka deras skolgång, hobbyer, kläder, telefonkostnader eller sådana hygienprodukter som betalas med pengar som budgeterats för familjegrupphemmet. Brukspenningen ska i stället betraktas som ett slags fickpengar. Barnen får själva bestämma vad de vill göra med de

brukspenningar de får för personligt bruk, och de får lära sig att hantera pengar självständigt. Inte heller barnets företrädare har rätt att bestämma hur barnet ska använda sina pengar.

8.4 Arbetsmarknadsstöd

Stöd för frivilliga studier

Enligt 22 § i lagen om främjande av integration har en invandrare som deltar i frivillig utbildning rätt till arbetslöshetsförmån under de förutsättningar som anges i denna lag och i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, om (30.12.2014/1376)

- 1) arbets- och näringsbyrån har konstaterat att invandraren har behov av utbildning och byrån bedömer att frivilliga studier stöder invandrarens integration och sysselsättning,
- 2) studierna har överenskommit i integrationsplanen, och
- 3) övriga villkor som anges i detta kapitel uppfylls.

Bestämmelser om rätten till kostnadsersättning under tiden för studierna finns i 9 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. (28.12.2012/919)

Som frivilliga studier för vilka stöd kan utbetalas betraktas även grundstudier, gymnasiestudier, yrkesutbildning eller vuxenutbildning samt studier inom fritt bildningsarbete.

Den som fyllt 17 år beviljas arbetsmarknadsstöd för studier enligt integrationsplanen eller annan verksamhet enligt planen. Företrädaren ansöker om arbetsmarknadsstöd för den unga tillsammans med honom eller henne. Företrädaren ska informera boendeenheten om att ansökan har gjorts.

Företrädaren, boendeenheten och den minderåriga kan också tillsammans göra upp ett frivilligt avtal om att en del av den minderårigas arbetsmarknadsstöd ska sparas som medel för eget hushåll. Dessa medel ska hjälpa den minderåriga att komma igång med sitt självständiga boende.

På familjegrupphemmen betalar de minderåriga som får arbetsmarknadsstöd största delen av sina kostnader själva (inkl. hobbyer, telefonkostnader, frisering och hygien, kläder). Minderåriga som bor på en enhet för stödboende eller i stödboende skaffar och tillreder också ofta sin mat och betalar sina boendekostnader och andra räkningar själva.

Dessutom rekommenderas det mycket varmt att de minderåriga uppmuntras till att frivilligt spara en del av arbetsmarknadsstödet som medel för eget hushåll eller göra anskaffningar för sitt eget hem redan innan de ska flytta ut. Ett avtal om detta kan ingås mellan den minderåriga, företrädaren och en medarbetare på boendeenheten/socialarbetare.

8.5 Utkomststöd

Om den minderåriga har rätt till utkomststöd ska företrädaren komma överens med boendeenheten om hur man ska gå till väga för att ansöka om utkomststödet. I allmänhet är det mest ändamålsenligt att ansökningarna om utkomststöd görs av boendeenheten. En minderårig som fyllt 12 år kan själv underteckna ansökan om utkomststöd. Om den minderåriga är under 12 år ska företrädaren underteckna ansökan.

Utkomststöd beviljas av FPA och kompletterande utkomststöd av kommunens socialbyrå.

Utkomststöd är en ekonomisk förmån som beviljas i sista hand och som i regel inte ska sökas om den minderårigas kostnader täcks med medel ur familjegrupphemets budget och han eller hon får brukspenning från familjegrupphemmet. Vidare ska utkomststöd inte heller sökas om den minderåriga får arbetsmarknadsstöd och dessa medel i kombination med andra FPA-stöd (t.ex. bostadsbidrag) täcker hans eller hennes levnadskostnader.

Utkomststöd kan också sökas för till exempel resedokument, även om ett grundbeslut saknas.

8.6 Studiestöd

Ungdomar som inte är klienter inom arbets- och näringstjänsterna kan ansöka om studiestöd för heltidsstudier.

Studiestöd kan beviljas för studier efter den grundläggande utbildningen, om den unga har beviljats kontinuerligt (A) eller permanent (P) uppehållstillstånd eller bor stadigvarande i Finland och har kommit till Finland av annan orsak än för att studera. Huruvida den unga bor stadigvarande här bedöms med stöd av lagen om hemkommun.

Företrädaren ska säkerställa att den minderåriga ansöker om studiestöd, om han eller hon bedriver studier efter grundskolan och inte får arbetsmarknadsstöd.

9. Social- och hälsovårdstjänster samt barnskydd

Den kommun där en minderårig invandrare bor ansvarar för att den minderåriga får stöd och tillgång till de tjänster han eller hon behöver. Ett barn eller en ung person utan vårdnadshavare har i egenskap av kommuninvånare rätt till alla de tjänster som är tillgängliga för kommunens övriga invånare, inkl. socialservice, hälso- och sjukvårdstjänster och eventuella barnskyddstjänster.

När det gäller social- och hälsovårdstjänster och barnskyddstjänster har företrädaren främst i uppgift att se till att den minderåriga får de tjänster han eller hon behöver och att delta i situationer där betydande framtida servicevägar planeras.

Enskilda läkarbesök som inte är förknippade med betydande bedömningar av den minderårigas framtida stödbehov hör till boendeenhetens ansvar.

Man kan anse att företrädaren bör vara på plats i planerings- och beslutsprocesser där man strävar efter att hitta en bestående lösning, t.ex. placering inom barnskyddet.

10. Spårning av föräldrar, Röda Korsets personsökning

Om man inte vet var den minderårigas familj befinner sig kan man försöka ta reda på detta med hjälp av Röda Korsets personsökning. Alla nationella rödakorsföreningar runt om i världen hjälper till med att återförena familjer, och underrättelseverksamhet bedrivs överallt. Finlands Röda Kors är en del av detta världsomfattande nätverk.

Företrädaren fyller tillsammans med den minderåriga i en blankett som används för detta syfte och skickar blanketten till Finlands Röda Kors kontor, som förmedlar uppgifterna vidare till destinationslandet.

<https://www.rodakorset.fi/sok-stod-och-hjalp/att-hitta-forsvunna-familjemedlemmar>

Företrädaren kan också på andra sätt hjälpa den minderåriga att nå sina föräldrar.

11. Familjeåterföreningsprocessen

En ansökan om uppehållstillstånd på grund av familjeband kan inledas endast av en sökande som bor utomlands. Den familjemedlem som bor i Finland, dvs. anknytningspersonen, kan inte lämna in en ansökan för den sökande. Ansökan ska lämnas in personligen till Finlands beskickning.

Den minderåriga och hans eller hennes familj behöver emellertid stöd och handledning i hur familjeåterföreningsprocessen inleds och framskrider. Företrädaren ska vid behov hjälpa den minderåriga att hålla kontakt till sin familj och informera familjen om vad de ska göra för att inleda ansökan om familjeåterförening.

Företrädaren bör observera att ett beslut om att låta bli att ansöka om familjeåterförening inte ska överlåtas helt och hållet på den minderåriga, eftersom det psykiskt sett kan vara synnerligen tungt för den minderåriga att fatta detta beslut.

Företrädaren och en jurist/ett rättsbiträde ska diskutera med barnet om vilket möjligheter det finns att återförena familjen. Företrädaren ska vid behov hjälpa den minderåriga att hålla kontakt till sin familj och informera familjen om vad de ska göra för att inleda ansökan om familjeåterförening.

Företrädaren inleder inte ansökan om familjeåterförening för familjens del, och företrädaren får ingen ersättning för ifyllande av familjemedlemmarnas ansökningar. Det hör inte heller till företrädarens uppgifter att sköta andra delar av processen i familjens ställe (t.ex. arrangera resor till eller boka tid hos Finlands beskickning).

Däremot deltar företrädaren i de skeden av processen som rör den minderåriga som bor i Finland (t.ex. hörande av anknytningspersonen eller DNA-undersökningar).

Innan ansökningsprocessen inleds lönar det sig att studera Migrationsverkets webbplats: www.migri.fi. Där finns bland annat ansökningsblanketter, familjeutredningsblanketter och råd om hur blanketterna ska fyllas i och ansökan ska lämnas in. Närmare information fås via Migrationsverkets telefonrådgivning vardagar kl. 9–15, tfn 029 541 9600, e-postadress migri@migri.fi. Alternativt kan man ringa immigrationsenheten under telefontjänsttimmarna tis., ons. och tors. kl. 10–11 tfn 029 541 9625.

När barnets eller den ungas familj är på väg till Finland ska han eller hon förberedas inför mötet med familjen. Företrädarens uppdrag upphör i det skedet då barnets vård-

nadshavare anländer till Finland, såvida det inte strider mot barnets bästa att uppdraget avslutas (mottagningslagen, 2 §). Företrädaren har emellertid en viktig roll när det gäller att förbereda barnet inför den nya situationen. Därtill är samarbetet med kommunen och familjegrupphemmet före familjens ankomst av väsentlig betydelse.

Ur barnets synvinkel vore det viktigt att den kommun där barnet har fått en kommunplats också tar emot hans eller hennes familj. Socialväsendet, bostadsväsendet, dagvården och den grundläggande utbildningen i kommunen sköter de praktiska arrangemangen i samband med familjens ankomst. Den kommunala socialarbetaren spelar en viktig roll i processen med att återförena en minderårig som kommit hit utan vårdnadshavare med hans eller hennes familj. Socialarbetaren ska också följa den ungas och familjens integration i den nya livssituationen och fungera som kontaktperson i det tvärsektoriella myndighetsnätverket i frågor som rör både barnet och hans eller hennes familj.

Närmare information om familjeåterföreningsprocessen finns i [bilaga 2](#) och på Migrationsverkets webbplats.

12. Fortsatta tillstånd

Företrädaren ansvarar för ansökan om fortsatt tillstånd för den minderåriga. Det är viktigt att ansökan om fortsatt tillstånd inleds innan det tidigare tillståndet löper ut. Även klientrelationen till arbets- och näringsstjänsterna och arbetsmarknadsstödet är beroende av att den minderåriga har ett giltigt uppehållstillstånd eller att en ny ansökan har lämnats in eller ett avslag överklagats.

Företrädaren ansvarar för ansökan om fortsatt tillstånd för den minderåriga. Ansökan om ett nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd ska lämnas till något av Migrationsverkets 9 serviceställen¹ senast på den sista dagen av det första uppehållstillståndets giltighetstid.

Företrädaren har en roll i utredningen av barnets förhållanden och barnets bästa. Det lönar sig att till ansökan bifoga företrädarens utlåtande om barnets situation (beskrivning) och barnets bästa, eller ett utlåtande av socialarbetaren.

Fortsatt tillstånd söks på samma grund som det första uppehållstillståndet för barnet, om inte grunden har flyttat eller försvunnit. Fortsatt tillstånd kan beviljas på en annan, ny grund, om även ett första uppehållstillstånd kunde beviljas på grunden i fråga.

<http://migri.fi/sv/fortsatt-tillstand>

Följande bör beaktas vid ansökan om fortsatt tillstånd: En tid för inledande av ansökan om fortsatt tillstånd ska bokas via Migrationsverkets tidsbokning. Det kan tidvis vara rusning på tidsbokningen. Det lönar sig därför att inleda ansökan om fortsatt tillstånd i god tid innan det första uppehållstillståndet löper ut. Det innebär i praktiken cirka två månader, och i huvudstadsregionen rentav fyra månader, innan tillståndet löper ut. Det fortsatta tillståndet är avgiftsfritt om den sökande har beviljats flyktingstatus eller status som alternativt skyddsbehövande eller uppehållstillstånd med stöd av 52 § 1 mom. i utlänningslagen (individuell mänsklig orsak).

Fortsatt tillstånd beviljas om de grunder på vilka det första uppehållstillståndet har beviljats fortfarande existerar. Tillståndet kan också beviljas av någon annan orsak, om en sådan orsak har uppkommit. Barnets bästa ska beaktas.

¹ Helsingfors, Åbo, Tammerfors, Lahtis, Villmanstrand, Kuopio, Vasa, Uleåborg och Rovaniemi.

13. Brottssärenden

Om den unga blir involverad i en brottsundersökning i egenskap av eventuell gärningsman eller brottsoffer är företrädaren närvarande vid alla myndighetsmöten och fullgör alla skyldigheter i anslutning till undersökningen som gäller den unga.

14. Ansökan om finskt medborgarskap

Om den minderåriga har bott fyra år i Finland efter att ha fått uppehållstillstånd och uppfyller även de andra villkoren för ansökan om finskt medborgarskap kan företrädaren inleda en ansökan om medborgarskap.

När minderåriga som kommit till Finland utan vårdnadshavare ska ansöka om medborgarskap tillämpas Migrationsverkets anvisning "Vårdnadshavaren är finsk medborgare eller intressebevakare":

<http://migri.fi/sv/vardnadshavaren-ar-finsk-medborgare>

För den som bor i vårt land utan vårdnadshavare är bestämmelsen om naturalisation av barn i 24 § i medborgarskapslagen av väsentlig betydelse. Enligt den kan en företrädare som barnet inte bor hos ansöka om medborgarskap för barnet om det finns vägande skäl för naturalisation som hör samman med barnets bästa. Företrädaren bör alltså kunna motivera naturalisationen med orsaker som hör samman med barnets bästa.

Om finskt medborgarskap beviljas ett barn under 15 år i dessa situationer behöver barnet av de allmänna villkoren för naturalisation (13 §) inte uppfylla boendetids- eller språkkunskapsvillkoret, förutsatt att barnet har sitt bo och hemvist i Finland.

Om finskt medborgarskap beviljas ett barn i åldern 15–17 år i dessa situationer ska barnet i övrigt uppfylla de allmänna villkoren för naturalisation, men det räcker att barnet haft sitt bo och hemvist i Finland fyra år utan avbrott eller sammanlagt sex år efter det att han eller hon fyllt sju år, varav de senaste två åren utan avbrott.

Bestämmelser om hur boendetiden på fyra år beräknas finns i 14–16 § i medborgarskapslagen. Det bör i synnerhet noteras att boendetiden börjar löpa redan från den dag då ansökan om asyl lämnats in, om barnet har beviljats asyl eller alternativt skydd. Om han eller hon däremot har beviljats ett 52-tillstånd börjar boendetiden löpa först från den dag då det första tillståndet beviljats.

Förutom rättigheter medför medborgarskapet även skyldigheter, bland annat värnplikt.

I detta sammanhang är det emellertid viktigt att observera att lagen om främjande av integration inte tillämpas på en person som har finskt medborgarskap, förutom om det är fråga om ett offer för människohandel. Därför är det viktigt att man tillsammans med den kommun där den minderåriga bor utreder hur den minderårigas boende och övriga stöd ska ordnas efter ett eventuellt positivt beslut om medborgarskap.

Om den minderåriga får finskt medborgarskap upphör dessutom företrädaruppdraget, förutom om den minderåriga omfattas av hjälpsystemet för offer för människohandel (se närmare punkt 16.2).

15. Identifiering av och stöd till offer för människohandel

Företrädaren är ofta den som följer den minderåriga längst i det skedet då han eller hon förflyttas från mottagningssystemet till kommunen. Det är därför viktigt att företrädaren har grundläggande insikter i människohandel, hur offer för människohandel kan identifieras och hur man kan hjälpa dem att söka stöd och vård.

Om företrädaren i samband med att han eller hon bekantar sig med barnet får veta eller har skäl att misstänka att barnet har fallit offer för människohandel ska företrädaren kontakta hjälpsystemet för offer för människohandel:

ihmiskauppa.auttamisjarjestelma@migri.fi samt telefontjänsten som betjänar 24/7 029 546 3177

Företrädaren ska höra den minderåriga på det sätt som krävs med tanke på hans eller hennes ålder och mognad för att få reda på om den minderåriga vill bli upptagen i hjälpsystemet. Hjälpsystemet kan emellertid konsulteras i vilket fall som helst, om en misstanke har väckts.

Framför allt i sådana fall där den misstänkta människohandeln på något sätt anknyter till Finland är det viktigt att företrädaren inte förhör barnet om den brottsliga verksamheten. Om brottet börjar undersökas i Finland kan nämligen ett förhör som utförts för tidigt och eventuellt på fel sätt förändra den minderårigas berättelse och minnesbilder. Om den minderåriga emellertid själv berättar om vad han eller hon varit med om bör berättelsen dokumenteras så noggrant som möjligt. I sådana fall där det misstänkta brottet har begåtts utomlands och det på inget sätt har koppling till Finland kan barnet intervjuas mer ingående om händelserna, dock helst genom öppna frågor och utan ledande frågor.

Ur ett människohandelsperspektiv utgör de minderåriga som kommit till Finland utan vårdnadshavare en särskilt sårbar grupp. År 2016 upptogs sammanlagt 130 nya personer i hjälpsystemet för offer för människohandel, och 21 av dessa var minderåriga.

I 2016 års lägesrapport om hjälpsystemet för offer för människohandel konstateras att av de (21) minderåriga personer som under 2016 upptogs i hjälpsystemet hade samtliga fallit offer för människohandel utanför Finland. De minderåriga riskerar att falla offer för människohandel och därmed bli utnyttjade sexuellt eller som arbetskraft redan i sitt

hemland och på resan till Finland. Förövaren är i detta fall ofta en släkting eller bekant till familjen. Minderåriga kan också bli rekryterade till arbete utomlands eller bli tvungna att fly från sitt hemland till en annan stat, där de blir utnyttjade.

En del minderåriga har också blivit utnyttjade av människosmugglare. En människosmugglare kan också utnyttja sin maktposition för att misshandla eller bete sig våldsamt mot minderåriga. I synnerhet minderåriga som reser utan sina vårdnadshavare är utsatta för denna typ av utnyttjande och våld. I vissa fall har de minderåriga som upptagits i hjälpsystemet också blivit tvingade till att ingå äktenskap eller begå brott, till exempel stölder. Tvångsäktenskap sker ofta i det minderåriga offrets hemland. Enligt rapporten över hjälpsystemet har en del av de minderåriga som upptagits i hjälpsystemet också blivit utsatta för sexuella övergrepp.

Det är svårt att identifiera offer för människohandel. Enligt ett informationspaket som getts ut av Centralförbundet för barnskydd 2015, Yksin Suomessa – edustajan tietopaketti, är det särskilt utmanande att identifiera barnoffer. En människa borde hänvisas till hjälpsystemet även om han eller hon bara misstänks ha fallit offer för människohandel.

Hjälpsystemet administreras i Finland av förläggningen i Joutseno. En myndighet eller någon annan aktör eller offret själv kan kontakta förläggningen konfidentiellt. Förläggningen erbjuder konsult hjälp, och vid behov vidtar den åtgärder för att uppta en person i hjälpsystemet. När ett barn upptas i hjälpsystemet erbjuds han eller hon råd i juridiska frågor, krishjälp, social- och hälsovårdstjänster, tolk- och översättningstjänster samt andra stödtjänster, boende, ekonomiskt stöd och annan nödvändig omsorg.

16. Befriande av en företrädare från uppdraget och uppdragets upphörande

16.1 Befriande av en företrädare från uppdraget

Enligt **58 § i lagen om främjande av integration** tillämpas på befriande av företrädaren från uppdraget vad som föreskrivs i 42 § 1 och 3 mom. i lagen om mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd. På tingsrättens anmälningsskyldighet tillämpas vad som föreskrivs i 44 § i nämnda lag.

Ansökan om befriande av företrädaren från uppdraget kan göras av företrädaren, barnet självt efter fyllda 15 år, ett sådant organ i barnets vistelsekommun som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen eller barnets vårdnadshavare.

42 § i mottagningslagen: Befriande av en företrädare från sitt uppdrag

Framgår det efter att en företrädare förordnats att barnet har en vårdnadshavare i Finland, ska företrädaren befrias från sitt uppdrag, om inte befriandet strider mot barnets fördel. En företrädare kan befrias från sitt uppdrag om han eller hon begär det eller på grund av sjukdom eller av någon annan orsak är förhindrad eller oförmögen att sköta sitt uppdrag eller om det finns andra särskilda skäl.

[2 mom...]

Företrädaren befrias från sitt uppdrag av den tingsrätt inom vars domkrets den förläggning där barnet har registrerats som klient är belägen. Ändring i tingsrättens beslut får sökas genom besvär hos hovrätten på det sätt som föreskrivs i rättegångsbalken. Ett beslut om befriande av en företrädare från sitt uppdrag ska iakttas även om beslutet inte vunnit laga kraft.

Vårdnadshavaren flyttar till Finland

Socialarbetaren lämnar in en ansökan om befriande av företrädaren till tingsrätten om barnets vårdnadshavare flyttar till Finland. Om tingsrätten befriar företrädaren från uppdraget överförs barnets omvårdnad på vårdnadshavaren.

I vissa fall kan det strida mot barnets bästa att företrädaren befrias från uppdraget till

exempel på den grund att föräldern eller någon annan vårdnadshavare inte klarar av att ta hand om barnet. I sådana situationer ska ansökan om befriande av företrädaren från uppdraget lämnas in till tingsrätten kompletterad med en motivering till varför det vore förenligt med barnets bästa att företrädarens uppdrag fortsätter trots att barnets vårdnadshavare finns i Finland. Tingsrätten beslutar om en eventuell fortsättning av företrädarens uppdrag och bestämmer i så fall när befriandet av företrädaren ska övervägas nästa gång.

Företrädaren är förhindrad eller oförmögen att sköta sitt uppdrag

En företrädare kan befrias från sitt uppdrag om han eller hon begär det eller på grund av sjukdom eller av någon annan orsak är förhindrad eller oförmögen att sköta sitt uppdrag eller om det finns andra särskilda skäl.

Grunden för befriandet kan vara att företrädaren på grund av en sjukdom eller exempelvis andra arbetsuppgifter är förhindrad eller oförmögen att sköta sitt uppdrag. Ett annat fall där det kan bli aktuellt att befria företrädaren från sitt uppdrag är om företrädarens intresse står i strid med barnets bästa, eller om barnet och företrädaren annars inte kommer överens.

Befriande från företrädaruppdraget kan komma i fråga också om den minderåriga eller företrädaren själv flyttar bort. Då kan det vara mer ändamålsenligt att ansöka om att en person som bor nära barnet förordnas till företrädare. Socialarbetaren och företrädaren kommer från fall till fall efter att ha hört barnet överens om vilket arrangemang som är lämpligast med tanke på barnets bästa.

Om barnets företrädare inte lämpar sig för sitt uppdrag eller inte sköter sitt uppdrag ska en socialarbetare från kommunen försöka utreda situationen genom att höra barnet och företrädaren. Vid behov inleder socialarbetaren ett ärende som gäller att befria företrädaren från sitt uppdrag. Enligt regeringens proposition om lagen om främjande av integration kan en sådan situation uppstå till exempel om barnet är rädd eller upplever ångest på grund av företrädarens agerande.

Enligt 58 § 2 mom. i lagen om främjande av integration kan ansökan om befriande av företrädaren från uppdraget göras av företrädaren, barnet självt efter fyllda 15 år, ett sådant organ i barnets vistelsekommun som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen, i praktiken en socialarbetare, eller barnets vårdnadshavare.

I praktiken bör det vara myndigheten som lämnar in ansökan om befriande av företrädaren till tingsrätten, så att inte fakturan för ansökan kommer till företrädaren själv. Samtidigt bör en ansökan om förordnande av en ny företrädare lämnas in.

16.2 Företrädaruppdragets upphörande

Enligt [58 §:n](#) i lagen om främjande av integration tillämpas på befriande av företrädaren från uppdraget vad som föreskrivs i 43 § i lagen om mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd.

Enligt mottagningslagen [43 §:n](#) upphör företrädarens uppdrag när:

- 1) den som företräds uppnår myndighetsålder,
- 2) den som företräds varaktigt flyttar från Finland, eller
- 3) en vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare utses i Finland för den som företräds.

I de ovan nämnda situationerna upphör företrädarens uppdrag automatiskt, och inget separat beslut fattas om upphörandet.

Den minderåriga uppnår myndighetsålder

Företrädaruppdraget upphör senast när den som kommit till Finland utan vårdnadshavare fyller 18 år. Både boendeenheten och företrädaren kan förbereda den minderåriga på att företrädarens uppdrag upphör och att han eller hon ska börja sköta sina angelägenheter själv efter sin 18-årsdag.

Den minderåriga flyttar från Finland

Om den minderåriga försvinner eller varaktigt flyttar från Finland upphör företrädarens uppdrag.

En vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare utses

Företrädarens uppdrag upphör om en vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare utses i Finland för den som företräds. Lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt gör det möjligt att utse en vårdnadshavare för ett barn som vistas i Finland utan vårdnadshavare (eller närvarande vårdnadshavare), om det är förenligt med barnets bästa.

Med annan laglig företrädare avses en intressebevakare inom barnskyddet. I regel behöver en intressebevakare inom barnskyddet inte utses i samband med ett omhändertagande, och då kan företrädaren fortsätta att sköta sitt uppdrag som normalt. Om det dock finns en särskild orsak till att en intressebevakare måste utses, upphör företrädarens uppdrag. Oftast är det bättre med tanke på barnet om företrädaren inte byts ut.

Beviljande av finskt medborgarskap

Lagen om främjande av integration tillämpas inte på en person som har finskt medborgarskap, förutom om det är fråga om ett offer för människohandel. Följaktligen upphör företrädarens uppdrag om den minderåriga får finskt medborgarskap, förutom om den minderåriga omfattas av hjälpsystemet för offer för människohandel. I sådana fall ska företrädaren förhandla med socialväsendet i den minderårigas hemkommun. Ibland kan företrädaren fortsätta att arbeta som intressebevakare eller stödperson för den minderåriga.

17. Eftervård

Företrädaren diskuterar med boendeenheten och den kommunala socialvården om den minderårigas möjlighet att inleda ett självständigt liv och hänvisar vid behov honom eller henne till den eftervård som kommunen ordnar.

Företrädaren ska överlämna alla handlingar som gäller den som företrätts till honom eller henne eller till en socialarbetare vid kommunen.

Lagen om främjande av integration, 27 §, Stöd för barn och unga personer som bor i landet utan vårdnadshavare

Ett barn eller en ung person kan omfattas av stödåtgärder tills han eller hon fyller 21 år eller tills han eller hon har en vårdnadshavare i Finland.

Ett barn eller en ung person som bor i Finland utan vårdnadshavare kan omfattas av stödåtgärder tills han eller hon fyller 21 år eller tills han eller hon har en vårdnadshavare i Finland. Kommunerna kan ordna tjänster som kan jämföras med eftervården inom barnskyddet för 18–20-åringar som kommit till Finland som minderåriga utan vårdnadshavare. De är inte skyldiga att ordna sådana tjänster, men med tanke på att ensamkommande minderåriga är särskilt sårbara, rekommenderas det starkt att denna typ av stöd ordnas. Det är dessutom ett bra sätt att förebygga marginalisering.

Eftervårdstjänster ordnas på olika sätt i olika kommuner. Kommunerna kan själva ordna tjänster inom stödboende eller köpa in sådana tjänster av företag eller organisationer i syfte att främja ungdomarnas integration i det finländska samhället och förbättra deras förutsättningar att klara sig självständigt i vardagen. Stödets innehåll och mål avtalas och fastställs tillsammans med den unga och socialarbetaren. Stödet kan innefatta exempelvis stöd med studier, stöd med att söka arbete, bostadssökande, stöd vid skötseln av myndighetsärenden, psykosocialt stöd, stöd för utveckling av vardagliga färdigheter och hobbyverksamhet. Träffar med den unga kan ordnas efter hans eller hennes individuella behov till exempel 1–5 gånger i veckan. Stödet kan bestå av hembesök, flexibelt stöd oberoende av tid och plats samt telefonstöd vardagar. (Källa: Yksin Suomessa, edustajan tietopaketti.)

18. Arvodet till företrädaren och kostnader

18.1 Tillämpliga författningar

Lagen om främjande av integration (1386/2010, 56 och 59 §)

Lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011, 7 § 3 mom. 39 §)

Statsrådets förordning om arvode och kostnadsersättning till företrädare för barn utan vårdnadshavare (115/2012)

Enligt 59 § i lagen om främjande av integration betalar utvecklings- och förvaltningscentret på ansökan arvode till en företrädare som förordnats för ett barn på basis av den tid som använts till företrädarens uppgifter och ersättning för kostnaderna för företrädandet, om företrädaren har förordnats med stöd av denna lag eller lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd ([746/2011](#)) och barnet har beviljats uppehållstillstånd.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om grunderna för utbetalning av arvode, arvodets storlek, kostnader som ska ersättas och förfarandet vid utbetalning av arvode och ersättning för kostnader.

18.2 Behörig myndighet

Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter (nedan KEHA-centret) betalar på ansökan arvode till en företrädare som förordnats för ett barn på basis av den tid som använts till företrädarens uppgifter och ersättning för kostnaderna för företrädandet, om företrädaren har förordnats med stöd av lagen om främjande av integration eller lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och barnet har beviljats uppehållstillstånd.

När ett barn som sökt internationellt skydd har beviljats uppehållstillstånd betalar Migrationsverket arvodet till företrädaren och kostnadsersättning tills beslutet om uppehållstillstånd har delgetts barnet, inklusive delgivningsdagen. KEHA-centret betalar arvoden och kostnadsersättningarna från och med den dag som följer efter delgivningsdagen.

18.3 Tid som berättigar till arvode och kostnadsersättning

Arvode och kostnadsersättning betalas för skötseln av uppdrag som företrädare från och med den dag då tingsrätten har förordnat företrädaren till uppdraget. Arvode kan också betalas för högst två timmar av arbete som företrädaren utfört före tingsrättens beslut i syfte att lära känna barnet. För denna tid ersätts inga resekostnader eller andra kostnader, med undantag av kostnader för anskaffning av straffregisterutdrag. Arvodet kan dock betalas först när tingsrätten har fattat beslutet att förordna företrädaren.

Företrädarens uppdrag upphör när den som företräds uppnår myndighetsålder, när han eller hon varaktigt flyttar från Finland eller när en vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare utses i Finland för den som företräds. Med andra ord betalas till exempel inte sådana arvoden eller kostnader som hänför sig till dagen efter att den som företräds fyllt 18 år eller en senare tidpunkt. Arvode betalas inte heller för företrädande av minderåriga barn som fått finskt medborgarskap.

Med uppnående av myndighetsålder avses också sådana situationer där det efter att företrädaren förordnats, till exempel utifrån en undersökning som gjorts för att utreda hur gammal den som företräds är, kommer fram att den som företräds varit myndig redan när företrädaren förordnades. I sådana fall betalas arvode och kostnadsersättning till företrädaren fram till den dag då företrädaren blivit informerad om ändringen i fråga om den ungas ålder. När ändringen av åldern har registrerats i UMA-systemet ska den förläggning vid vilken den som företräds är skriven omedelbart informera företrädaren om ändringen.

Framgår det efter att en företrädare förordnats att barnet har en vårdnadshavare i Finland, ska företrädaren befrias från sitt uppdrag, om inte befriandet strider mot barnets fördel. En företrädare kan befrias från sitt uppdrag om han eller hon begär det eller på grund av sjukdom eller av någon annan orsak är förhindrad eller oförmögen att sköta sitt uppdrag eller om det finns andra särskilda skäl. Arvode och kostnadsersättning betalas inte för den dag som följer efter den dag då tingsrätten utfärdat sitt beslut om befriande.

Ersättning kan emellertid betalas för en timme för det arbete som krävs då uppgifterna ska överföras till den nya företrädaren eller socialarbetaren och för de kostnader som detta eventuellt medför (antingen postning och telefonkostnader eller, om parterna finns på en och samma ort, ett möte).

Arvodet betalas utifrån den faktiska tid som företrädaren använt för att sköta det uppdrag som avses i 41 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och i 57 § i lagen om främjande av integration. När arvodets totalsumma bestäms avrundas den tid som ska ersättas till närmaste 15 minuter.

För förberedande arbete och utrednings- och uppföljningsarbete som ingår i uppdraget som företrädare kan arvode betalas för högst en timme i månaden. Tid som använts för telefonsamtal, korrespondens via e-post och brevpost samt användning av internet i samband med att företrädaren har skött barnets angelägenheter betraktas som ovan nämnd tid för förberedande arbete och utrednings- och uppföljningsarbete.

Arvode för tid som använts för att lära känna barnet och ta reda på dess åsikter och önskemål kan betalas för högst två timmar i månaden. Om tryggheten av barnets bästa kräver det kan arvode betalas för fler timmar av arbete i ovan nämnda uppgifter. I sådana fall ska företrädaren dock på KEHA-centrets begäran ge en separat utredning över grunderna för tidsanvändningen.

Tid som använts till resor, inkvartering och deltagande i utbildning samt företrädarträffar betraktas inte som tid som använts för att sköta uppdraget som företrädare. Som tid som berättigar till arvode och kostnadsersättning räknas inte heller den arbetstid som använts för att skriva fakturan för företrädararvodet.

18.4 Arvodets belopp

En företrädares timmarvode är 45 euro.

Om företrädaren samtidigt sköter två eller flera barns angelägenheter betalas inga överlappande timmarvoden.

18.5 Företrädares kostnader som ersätts

Företrädaren ersätts för följande kostnader som uppkommit vid skötseln av uppdraget som företrädare:

1. Sedvanliga kontorskostnader; verifierade kontorskostnader som orsakats av skötseln av företrädares uppdrag, såsom kostnader för användning av telefon, internet och post samt för kopiering
2. Rese- och inkvarteringskostnader samt dagtraktamente enligt statens resereglemente; statens resereglemente finns på finansministeriets webbplats på adressen www.vm.fi.

Tid som använts till resor och inkvartering anses inte som tid som använts för att sköta uppdraget som företrädare, och för denna tid betalas inget arvode. Arvode betalas inte för resetid ens i det fallet att barnet och företrädaren reser tillsammans.

Reseförskott betalas inte, utan företrädaren ska själv betala resorna och ta betalt för dem i efterskott i form av kostnadsersättning.

Resor ersätts i regel enligt gällande taxa för kollektivtrafik. Kilometerersättning betalas endast om det funnits en godtagbar grund för att företrädaren använt sin egen bil. Om företrädaren använder taxi ska detta motiveras utförligt.

Det hör inte till företrädarens uppdrag att transportera barnet med egen bil. Följaktligen betalas inte tilläggsersättning utöver kilometerersättning för detta, och det får inte heller medföra kostnader. Om företrädaren ändå transporterar barnet i egen bil och det sker en olycka ansvarar han eller hon själv för de kostnader som föranleds av detta.

Företrädaren ska vid ansökan om kilometerersättning följa det totala antalet kilometer som han eller hon uppgett för varje debiteringsperiod (kalenderår) och beakta de rätta ersättningstaxorna i enlighet med resereglementet.

3. Inkomstbortfall, dock högst 60 euro per dygn

Inkomstbortfall som orsakas av skötseln av företrädarens uppgifter ersätts om företrädaren inte har kunna sköta sina uppgifter som företrädare utanför arbetstiden för sin huvudsyssla. Inkomstbortfall ersätts också om företrädaren under sin arbetstid deltar i en utbildning som godkänts på förhand av närings-, trafik- och miljöcentralen. Inkomstbortfall som anknyter till en bisyssla ersätts inte. Företagare ersätts för faktiska inkomstbortfall, inte för förväntade inkomster.

4. Kostnader för deltagande i en träff för företrädare eller utbildning som är nödvändig med tanke på skötseln av uppdraget som företrädare och som godkänts på förhand av närings-, trafik- och miljöcentralen

Rese- och inkvarteringskostnader samt dagtraktamente ersätts enligt statens rese-reglemente. Dessutom kan också en avgift som tagits ut för deltagande i utbildning ersättas. Timarvode betalas inte till företrädaren för den tid utbildningen eller arbets-mötet varar.

5. Avgift som tagits ut för straffregisterutdrag, dock högst två avgifter per år

Straffregisterutdraget får inte vara äldre än sex månader.

18.6 Ansökan om arvode och kostnadsersättning

Företrädaren ska ansöka om arvode och kostnadsersättning från KEHA-centret på en blankett som fastställs för detta syfte. På ansökningsblanketten får inga sådana arvoden eller kostnader antecknas som ska betalas av Migrationsverket.

KEHA-centret har fastställt den bifogade fakturan över företrädarens arvode och andra kostnader.

Företrädararvodet och kostnaderna ska faktureras på företrädarens namn, inte till exempel på dennas firma, eftersom uppdraget som företrädare bygger på tingsrättens beslut om att en viss person ska förordnas till företrädare.

Arvodet och kostnadsersättningarna ska sökas inom två månader efter att grunden för arvodet eller kostnaderna har uppstått. KEHA-centret kan på ansökan bevilja tillstånd för betalning av arvode och kostnadsersättning, även om dessa inte har sökts inom utsatt tid.

Ersättning för resekostnader ska sökas i enlighet med statens resereglemente med den bifogade blanketten för företrädarens reseräkning.

18.7 Räkningspecifikation

För att arvode och ersättning för kostnader ska betalas ska företrädaren på sin faktura ange följande:

1. företrädarens namn, personbeteckning, kontaktuppgifter och bankförbindelse,
2. det företrädda barnets namn, födelsetid och boningsort,
3. tidpunkt när företrädaren blev förordnad; tingsrättens beslut,
4. uppgifter som behövs för företrädarens förskottsinnehållning enligt [lagen om förskottsuppbörd](#) (1118/1996),
5. det begärda arvodet med specifikation av åtgärderna och använd tid per dag,
6. uppgifter som i enlighet med statens resereglemente behövs för reseräkningen, och
7. uppgifter om andra kostnader enligt 5 § i förordningen 115/2012.

Ersättningsfakturan kan inkludera arvoden och kostnader för fler än ett barn. I detta fall redogör företrädaren separat för tiden som använts för att företräda varje barn samt för kostnaderna som arbetet föranlett. Den specificerade beskrivningen av företrädarens uppgifter gäller en enskild person som företräds. Om det är fråga om ett möte antecknas i uppgiftsbeskrivningen tidpunkten för mötet, namnen på personerna som deltog i mötet samt anledningen till mötet. Om företrädaren träffar barnet ska en anteckning om mötet och längden på mötet göras på arvodesfakturans kostnadsspecifikationsblankett, och en anställd vid förläggningen ska informeras om mötet. KEHA-centret kan vid behov kontakta myndigheterna, förläggningen eller andra parter för att kontrollera om mötet har ägt rum.

En tillförlitlig redogörelse ska lämnas in för tiden som använts för att sköta företrädaruppdraget och de kostnader som ska ersättas. Till räkningens kostnadsspecifikation ska bifogas originalverifikat eller ett annat dokument utifrån vilket kostnaderna kan bekräftas. Kostnaderna som gäller varje uppgift som faktureras ska finnas på samma faktura. Telefonkostnader ersätts utifrån originalverifikat eller enligt serviceproducentens taxa (till exempel en kopia av fakturan där taxan framgår ska bifogas fakturan). På begäran ska originalkvittot för kostnaderna för användning av internet ges. Originalkvitton ska ges för post- och kontorskostnader. Alla kvitton för resekostnader ska bifogas reseräkningen i original om ett kvitto har varit tillgängligt. Om inget kvitto är tillgängligt ska detta nämnas/motiveras i reseräkningen. Företrädaren ska bifoga arbetsgivarens intyg över inkomstbortfall till fakturan. En företrädare som verkar som företagare ska ge en annan tillförlitlig redogörelse för inkomstbortfallet.

Om kostnaderna är fördelade mellan Migrationsverket och KEHA-centret skickas originalkvittot till endera myndigheten. På kopiorna av kvitton och räkningens kostnadsspecifikation ska klart antecknas till vilken myndighet originalkvittot har skickats.

18.8 Kontaktuppgifter till KEHA-centret

De fakturor på arvodes- och kostnadsersättningar som anvisas till KEHA-centret ska skickas på KEHA-centrets blanketter till följande adress:

KEHA-centret, Norra betalningsområdet, PB 200, 90101 ULEÅBORG.

Mer information om ersättningarna fås per e-post på adressen

maahanmuuttokorvaukset.keha@ely-keskus.fi

De blanketter som ska användas för företrädararvoden finns på KEHA-centrets webbplats:

<http://www.keha-keskus.fi/utbetalning/ansok-om-utbetalning1/naringar-och-integration/>

Bilagor, finns att få via de ovannämnda webbsidorna:

1. Faktura på företrädarens arvode och andra kostnader
2. Blankett för företrädarens reseräkning
3. Blankett för specifikation av företrädarens arvode och kostnader
4. Kvitteringsblankett

19. Närmare information

FN:s konvention om barnets rättigheter

<http://lapsiasia.fi/sv/lapsen-oikeudet/>

FN:s barnrättskommitté. Allmän kommentar nr 6 (2005): Behandlingen av ensamkommande barn och barn som har skilts från föräldrarna utanför ursprungslandet

http://lapsiasia.fi/wp-content/uploads/2015/03/CRC_GC_2005_6_julkaisu.pdf

(på finska)

Lagen om främjande av integration (2010/1386):

<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2010/20101386>

Lag om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (2011/746) ("Mottagningslagen"):

<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2011/20110746>

Socialvårdslagen (2014/1301):

<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2014/20141301>

Barnskyddslagen (2007/417):

<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2007/20070417>

Statsrådets förordning om arvode och kostnadsersättning till företrädare för barn utan vårdnadshavare (115/2012):

<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2012/20120115>

Namn på den myndighet som sammanställer ansökan

Ort

Adress

Tfn

ANSÖKAN OM FÖRORDNANDE AV FÖRETRÄDARE

02.05.2017

SÖKANDE Den kommunala socialvårdsmyndigheten
Myndighetens adress

MOTTAGAREN AV ANSÖKAN

Den kommunala socialvårdsmyndigheten
Myndighetens adress

KLIENT Förnamn Efternamn, född 01 01 2000, Avreseland, (personbeteckning)

FÖRESLAGEN FÖRETRÄDARE

Nyföreträdare, Nils 170296-961B

ÄRENDE Den sökande föreslår med stöd av 56 § i lagen om främjande av integration (2010/1386) att tingsrätten i NN förordnar ovan angivna företrädare till att sköta det företrädaruppdrag som avses i 57 § i samma lag i fråga om den ovan angivna klienten. Den minderåriga klienten har anlänt till Finland utan vårdnadshavare och fått uppehållstillstånd. Enligt socialarbetarens uppgifter har klienten ingen förmögenhet.

Vi ber högakttningsfullt att beslutet om förordnande av företrädare träder i kraft den 16 maj 2017 eller på den dag då tingsrätten utfärdar sitt beslut så att barnets bästa tryggas i fråga om detta ensamkommande barn som fått uppehållstillstånd.

Barnets åsikt har hörts enligt 10 § i barnskyddslagen. Vid förordnandet av företrädare har barnets åsikt beaktats enligt hans eller hennes ålder och utvecklingsnivå.

Svensson, Kalle förhåller sig positivt till att företrädaren förordnas.

Den föreslagna företrädaren lämpar sig för att sköta uppdraget som företrädare med hänvisning till 57 § i den ovan nämnda lagen. Företrädaren har gett sitt samtycke till uppdraget. Samtycket följer som bilaga.

ANSÖKAN HAR SAMMANSTÄLLTS AV

Socialarbetare Förnamn Efternamn
Telefon

BILAGOR Företrädarens samtycke

Tips för den som ska göra en ansökan om familjeåterförening

(Officiella anvisningar finns på Migrationsverkets webbplats)

En ansökan om uppehållstillstånd på grund av familjeband kan inledas endast av en sökande som bor utomlands. Den familjemedlem som bor i Finland, dvs. anknytningspersonen, kan inte lämna in en ansökan för den sökande. Ansökan ska lämnas in personligen till Finlands beskickning.

När en minderårig anknytningsperson har beviljats asyl eller inkluderats i Finlands flyktingkvot (kvotflykting), kan hans eller hennes familjemedlemmar sedan den 1 juli 2016 ansöka om uppehållstillstånd under tre månader utan försörjningsföresättning. Tidsfristen på tre månader inleds när beslutet om asyl eller godkännande av flyktingstatus har delgetts anknytningspersonen. Den beskickning till vilken de sökandes ansökningar ska lämnas in ska kontaktas så fort som möjligt, senast inom tre månader, eftersom en tid måste beställas för inlämning av ansökningarna.

Om den minderåriga anknytningspersonen har beviljats alternativt skydd, krävs att familjemedlemmarna uppfyller försörjningsföresättningen. I fråga om andra anhöriga gäller försörjningsföresättningen alltid, oberoende av anknytningspersonens status.

Innan ansökningsprocessen inleds lönar det sig att studera Migrationsverkets webbsidor: www.migri.fi. Där finns bland annat ansökningsblanketter, familjeutredningsblanketter och råd om hur blanketterna ska fyllas i och ansökan ska lämnas in. Närmare information fås via Migrationsverkets telefonrådgivning vardagar kl. 9–15, tfn 029 541 9600, e-postadress migri@migri.fi. Alternativt kan man ringa immigrationsenheten under telefontjänsttimmarna tis., ons. och tors. kl. 10–11 tfn 029 541 9625.

När barnets eller den ungas familj är på väg till Finland ska han eller hon förberedas inför mötet med familjen. Företrädarens uppdrag upphör i det skedet då barnets vårdnadshavare anländer till Finland. Företrädaren har emellertid en viktig roll när det gäller att förbereda barnet inför den nya situationen. Därtill är samarbetet med kommunen och familjegrupphemmet före familjens ankomst av väsentlig betydelse.

Ur barnets synvinkel vore det viktigt att den kommun där barnet har fått en kommunplats också tar emot hans eller hennes familj. Socialväsendet, bostadsväsendet, dagvården och den grundläggande utbildningen i kommunen sköter de praktiska arrangemangen i samband med familjens ankomst. Den kommunala socialarbetaren spelar en viktig roll i processen med att återförena en minderårig som kommit hit utan vårdnadshavare med hans eller hennes familj. Socialarbetaren ska också följa den ungas och familjens integration i den nya livssituationen och fungera som kontaktperson i det tvärssektoriella myndighetsnätverket i frågor som rör både barnet och hans eller hennes familj.

Ansökan om uppehållstillstånd på grund av familjeband får också lämnas elektroniskt. Du hittar länken till e-tjänsten Enter Finland på Migrationsverkets webbplats www.migri.fi. För att kunna använda e-tjänsten måste den sökande ha en e-postadress, kunna använda internet, förstå, läsa och skriva finska, svenska eller engelska och ha tillgång till en dator eller smartenhet. Den sökande förbinder sig också att följa hur den elektroniska ansökan framskrider och lämna de tilläggsutredningar som begärs via e-tjänsten. Beskickningen måste besökas även om ansökan görs på elektronisk väg. Den sökande ska identifiera sig där och visa upp originalexemplar av alla dokument som skannats och bifogats ansökan inom tre månader från det att den elektroniska ansökan har gjorts.

En familjemedlem som ansöker om uppehållstillstånd ska ha ett giltigt pass eller annat resedokument, och personen i fråga ska vistas lagligt i den stat där han eller hon inleder sin ansökan om uppehållstillstånd. Om familjemedlemmen inte är medborgare i den stat där ansökningsärendet inleds ska personen i fråga lägga fram en utredning om att hans eller hennes vistelse där är förenlig med statens lagstiftning.

Utredningen över laglig vistelse består i allmänhet av ett uppehållstillstånd eller visum. Flera av Finlands beskickningar har på sina webbsidor anvisningar om hur man ansöker om visum för att kunna sköta ärenden hos beskickningen. Som utredning duger också ett intyg av UNHCR eller vistelsestatens myndigheter över att den sökande har registrerats som flykting eller sökande av flyktingstatus i den stat där han eller hon inleder sitt ansökningsärende. Kriterierna för laglig vistelse bestäms enligt vistelsestatens lagstiftning, och de kan också skilja sig från det som beskrivits ovan.

Med familjemedlem till en minderårig anknytningsperson avses enligt utlänningslagen anknytningspersonens vårdnadshavare. Syskon till en minderårig anknytningsperson är inte sådana familjemedlemmar som avses i utlänningslagen. Anknytningspersonens minderåriga syskon som bor tillsammans med vårdnadshavaren beviljas uppehållstillstånd i samband med att vårdnadshavaren beviljas uppehållstillstånd. Andra anhöriga beviljas uppehållstillstånd endast i undantagsfall, om de krav på tidigare fast familjegemenskap eller fullständigt beroende som anges i 115 § i utlänningslagen uppfylls och en vägran att bevilja uppehållstillstånd skulle vara oskälig.

Varje familjemedlem ska lämna in en egen ansökan. I samband med att ansökan lämnas in tas fingeravtryck av alla sökande som är äldre än sex år. Dessutom ska ett passfoto fogas till ansökan. Beskickningen hjälper inte de sökande att fylla i blanketten, utan de ska fylla i den på egen hand. När ansökan lämnas in ska de sökande ha en egen tolk med sig om de inte talar engelska eller det kontaktspråk som används på beskickningen.

I regel ska familjebandets autenticitet bevisas med hjälp av dokument i original, såsom vigselbevis och födelseattester. Dokumenten ska vara översatta till finska, svenska eller engelska av en auktoriserad translator. Vidare ska dokumenten vara legaliserade av den beviljande statens utrikesministerium och den finska beskickningen i fråga eller vara försedda med s.k. apostille. Om den sökande inte kan bevisa att familjebandet är äkta med hjälp av dokument ska han eller hon lämna en skriftlig utredning om familjebandet och foga den till ansökan. Migrationsverket utreder frågan närmare, till exempel genom en intervju. Migrationsverket kan också bereda den sökande och anknytningspersonen tillfälle att delta i en DNA-undersökning, om man inte på något annat sätt kan få en tillräcklig utredning över att familjebandet grundar sig på biologiskt släktskap.

När en minderårig anknytningsperson har beviljats asyl eller inkluderats i Finlands flyktingkvot (kvotflykting), kan hans eller hennes familjemedlemmar sedan den 1 juli 2016 ansöka om uppehållstillstånd under tre månader utan försörjningsförutsättning. Tidsfristen på tre månader inleds när beslutet om asyl eller godkännande av flyktingstatus har delgetts anknytningspersonen. Den beskickning till vilken de sökandes ansökningar ska lämnas in ska kontaktas så fort som möjligt, senast inom tre månader, eftersom en tid måste beställas för inlämning av ansökningarna.

Om den minderåriga anknytningspersonen har beviljats alternativt skydd, krävs att familjemedlemmarna uppfyller försörjningsförutsättningen. I fråga om andra anhöriga gäller försörjningsförutsättningen alltid, oberoende av anknytningspersonens status.

Migrationsverket begär ett utlåtande av företrädaren när behandlingen av familjebandsansökan har inletts. Åtminstone följande bör framgå av utlåtandet:

- hur anknytningspersonen har anpassat sig i Finland
- företrädarens åsikt om familjeåterföreningen
- andra eventuella omständigheter som inverkar på ärendet
- anknytningspersonens eventuella kommunplats

Om något förblir oklart i ansökan, exempelvis i situationer där de sökande inte kan förete de dokument som krävs, ordnas intervjuer med de sökande. Familjemedlemmar till en anknytningsperson som beviljats flyktingstatus eller internationellt skydd måste vanligtvis höras muntligt. Oftast behöver en tolk anlitas vid intervjuer med sökande. Då bokar beskickningen en tolk och tar ut ett tolkningsarvode av de sökande. Anknytningspersonen intervjuas muntligt vid Migrationsverket, om detta anses vara nödvändigt och anknytningspersonen är så gott som 12 år eller äldre. Företrädaren deltar alltid i en intervju med en minderårig anknytningsperson. Migrationsverket anlitar en tolk för intervjun med anknytningspersonen, om han eller hon inte behärskar finska, svenska eller engelska tillräckligt väl för att kunna svara på något av dessa språk. Anknytningspersonen betalar en avgift för tolkningstjänsten. Intervjun kan vara en svår situation för en minderårig som bor i Finland utan vårdnadshavare. De tolkningar barn ger i en intervju motsvarar inte alltid föräldrarnas tolkningar, vilket också försvårar beslutsfattandet. Om barnet bor hos någon släkting i Finland intervjuas vanligtvis också denna släkting antingen muntligt eller skriftligt, i synnerhet om det är fråga om ett litet barn. Efter att Migrationsverket har hört alla parter beslutar man om det krävs en DNA-undersökning i ärendet.

För att uppehållstillstånd ska kunna beviljas förutsätts också att personen i fråga uppfyller de allmänna villkoren för inresa. Detta innebär bland annat att han eller hon inte har meddelats inreseförbud och inte anses äventyra allmän ordning och säkerhet, folkhälsan eller Finlands internationella förbindelser.

För att ett positivt beslut om familjeåterförening ska kunna fattas förutsätts enligt 38 § i utlänningslagen att anknytningspersonen är minderårig den dag då ärendet avgörs. Om barnet har hunnit fylla 18 år under ansökningsprocessens gång kan han eller hon få sin familj till Finland endast i undantagsfall. Även minderåriga sökande ska vara minderåriga den dag då ärendet avgörs för att de ska kunna beviljas uppehållstillstånd i Finland tillsammans med sin vårdnadshavare. En avgift tas ut för behandlingen av ansökan om uppehållstillstånd. Pengarna återbetalas inte om den sökande får avslag på sin ansökan. Avgiften tas ut i samband med att ansökan lämnas in till beskickningen. Den sökande står också själv för de kostnader som orsakas av de behövliga dokumenten och resorna till beskickningen.

Många beskickningar använder ett tidsbokningssystem för inledande av ansökningsärenden. Det lönar sig att kontrollera detta på respektive beskicknings webbplats. Den avgift som tas ut för en elektronisk ansökan är lägre än avgiften för en ansökan i pappersform, eftersom den sökande själv gör en del av arbetet då ansökningsärendet inleds på elektronisk väg.

I regel ska man boka tid till beskickningen per e-post. I samband med tidsbokningen ska man i e-postmeddelandet uppge vilka alla personer som nu ska ansöka om uppehållstillstånd (fullständiga namn, exakta födelsedatum och medborgarskap för samtliga sökande, vilken familjerelation det är fråga om samt anknytningspersonens namn, födelsedatum, medborgarskap och klientnummer vid Migrationsverket).

Anknytningspersonen informeras om beslutet av Migrationsverket, och den sökande som befinner sig utomlands får informationen från den beskickning till vilken han eller hon har lämnat sin ansökan. Om den sökande har lämnat in ansökan elektroniskt får han eller hon beslutet i elektronisk form på sitt eget Enter Finland-konto. Om beslutet är positivt får den sökande samtidigt ett uppehållstillståndskort från beskickningen. Det tar 2–3 veckor att leverera uppehållstillståndskortet till beskickningen, och Migrationsverket kan inte påverka leveranstiden. Uppehållstillståndskortet för en sökande som lämnat in en elektronisk ansökan skickas till den beskickning hos vilken den sökande har identifierat sig. En familjemedlem som fått uppehållstillstånd reser vanligtvis på egen bekostnad till Finland. Inresan kan ersättas endast när det är fråga om en sådan familjemedlem till en kvotflykting som har haft ett familjeband till den kvotflykting som fungerar som anknytningsperson redan innan anknytningspersonens första uppehållstillstånd beviljats. Inresan för en familjemedlem till ett barn som beviljats asyl ersätts inte.

Kotouttaminen.fi
Integration.fi